

Спрадвеку людзі надзялялі крыніцы сакральным сэнсам. Цяпер вада шануецца не як магутная святыня, як раней. Але той, хто аднойчы адчуў смак крынічнай вады, зразумее, чаму неабходна засперагаць гэты дар прыроды. **СТАР 3**

Кожны лішні кілаграм вагі аднімае ў хворага на атлусценне каля 2 месяцаў жыцця; поўныя людзі жывуць дзесьці на 10-12 гадоў менш за тых, у каго вага нармальная. **СТАР 5**

Стужка «Скрасці Бельмандо» — новая беларуская камедыя, якая першы раз атрымала на сёлетніх «Дажынках». Каб пазбегнуць бльганіны, адразу заўваж: Бельмандо — гэта мянушка ката надзвычайна рэдкай пароды... **СТАР 6**

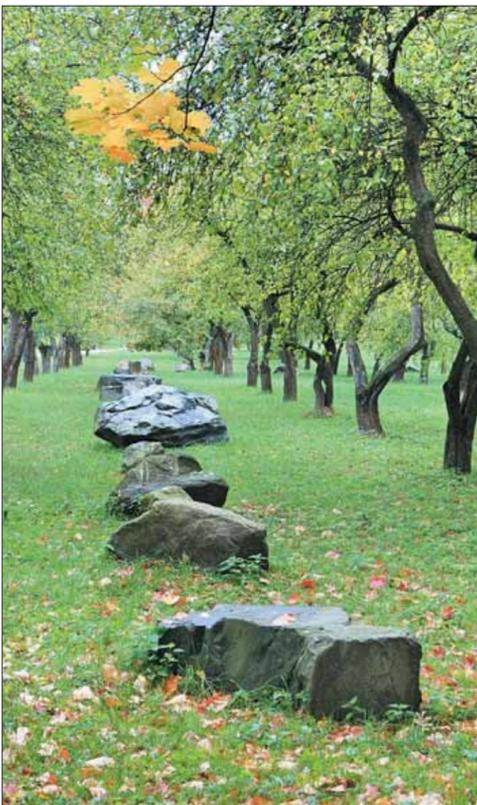

Выдаецца з 9 жніўня 1917 г.

НОВЫЯ КАДРАВЫЯ НАЗНАЧЭННІ

Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка 28 верасня разгледзеў кадравыя пытанні. Кіраўнік дзяржавы назначыў: **Прыму Вітала Аляксандравіча** — Надзвычайным і Паўнамоцным Паслом Рэспублікі Беларусь у Рэспубліцы Індыя, Надзвычайным і Паўнамоцным Паслом Рэспублікі Беларусь у Дэмакратычнай Сацыялістычнай Рэспубліцы Шры-Ланка па сумяшчальніцтве, **Бяскоста Вячаслава Васільевіча** — Надзвычайным і Паўнамоцным Паслом Рэспублікі Беларусь у Габонскай Рэспубліцы, Рэспубліцы Гамбія, Рэспубліцы Камерун, Рэспубліцы Малі, Рэспубліцы Сенегал і Тагалецкай Рэспубліцы па сумяшчальніцтве, **Калесніка Валерыя Георгіевіча** — Надзвычайным і Паўнамоцным Паслом Рэспублікі Беларусь у Рэспубліцы Ірак па сумяшчальніцтве, **Молчана Андрэя Леанідавіча** — Надзвычайным і Паўнамоцным Паслом Рэспублікі Беларусь у Рэспубліцы Ангола, Рэспубліцы Мазамбік і Рэспубліцы Намібія па сумяшчальніцтве, **Паферова Алега Сяргеевіча** — Надзвычайным і Паўнамоцным Паслом Рэспублікі Беларусь у Шматнацыянальнай Дзяржаве Балівія і Рэспубліцы Эквадор па сумяшчальніцтве. **Прэзідэнт таксама даў згоду на назначэнне:** **Кухарава Уладзіміра Яўгенавіча** — першым намеснікам старшыні Мінскага гарвыканкама, **Галя Андрэя Вадыміравіча** — намеснікам старшыні Мінскага гарвыканкама, **Крапака Аляксандра Пятровіча** — кіраўніком адміністрацыі Партызанскага раёна Мінска, **Паскроску Алега Рыгоравіча** — кіраўніком адміністрацыі Цэнтральнага раёна Мінска, **Дзіямідава Аляксандра Уладзіміравіча** — генеральным дырэктарам закрытага акцыянернага таварыства «Беларуская нафтавая кампанія», **Семенюка Паўла Яўгенавіча** — генеральным дырэктарам дзяржаўнага гандлёва-вытворчага аб'яднання «Белрэсурсы», **Яноўскага Аляксандра Уладзіміравіча** — генеральным дырэктарам адкрытага акцыянернага таварыства «Керамін», **Лысюка Анатоля Анатольевіча** — старшынёй праўлення адкрытага акцыянернага таварыства «Беларускі банк развіцця і рэканструкцыі «Белінвестбанк». Назначаны пасла ў Індыі і Шры-Ланцы па сумяшчальніцтве, кіраўнік дзяржавы падкрэсліў, што гэтыя рэгіён вельмі важны для Беларусі, перш за ўсё ў прамысловых адносінах.

У ЛОШЫЦКІМ ПАРКУ — БАБІНА ЛЕТА

Фота Анатоля КЛЕШЧУКА

■ 1 кастрычніка — Дзень пажылых людзей

ЧАРГОВЫ ПЕРАРАЗЛІК ПЕНСІЙ — У ЛІСТАПАДЗЕ

НАМЕСНІК міністра працы і сацыяльнай абароны Беларусі Аляксандр РУМАК — пра пераразлік пенсій, новыя формы работы з пажылымі і неабходнасць узмацнення адказнасці дзяцей за сваіх бацькоў.

— Нягледзячы на розныя эканамічныя цяжкасці, у Беларусі прымаліся рашэнні, каб не дапусціць зніжэння ўзроўню жыцця асоб пажылога ўзросту, — адзначыў Аляксандр Румак. — У пачатку гэтага года быў прыняты Указ Прэзідэнта № 35 «Аб павышэнні пенсій», у адпаведнасць з якім і забяспечваецца пераразлік пенсій. Такія пераразлікі ўжо зроблены з 1 лютага, 1 мая і 1 жніўня. Чарговы пераразлік працоўных пенсій будзе праведзены з 1 лістапада.

Памеры працоўных пенсій будучы пераразлічаны зыходзячы з росту сярэдняй зарплаты. Таксама ў сувязі з ростам бюджэту працяжковага мінімуму будзе праведзены пераразлік мінімальнага працоўных пенсій, сацыяльных пенсій, надбавак і даплат да іх.

Акрамя таго, дадаў намеснік міністра, устаноўлены даплаты да пенсій непрацоўчым грамадзянам, якія пастаянна пражываюць у Беларусі і дасягнулі 75 гадоў, — 75% мінімальнага памеру пенсіі па ўзросце, 80 гадоў — 100% мінімальнага памеру пенсіі па ўзросце. У выніку трох пераразлікаў, якія адбыліся ў верасні, пенсіі выраслі ў параўнанні са снежнем 2011 года на 76,2%.

Распавялі прадстаўнікі міністэрства ў пра новыя формы сацыяльнай работы з пажылымі людзьмі, якія праводзіцца

статаваў Аляксандр Румак. — Намаганні мясцовай улады ў Сморгонскім раёне такі дом даведзены да ладу. Там цяпер жывуць 10 пажылых людзей. Падоўна дом, але толькі не пастаяннага, а сезоннага пражывання створаны ў Вілейскім раёне. Пажылыя людзі з суседніх вёсак маюць магчымасць перазімаваць разам у адрамантаваным доме, абсталяваным мэбляй, бытавымі прыборамі. Да іх прыходзіць сацыяльны работнік і аказвае неабходную дапамогу. Гэта нават лепш для цэнтры сацыяльнага абслугоўвання, бо сацыяльнаму работніку не трэба хадзіць па некалькіх хатах. У некаторых рэгіёнах практыкуюцца так званыя «Дамы зімоў-

кі», калі 2-3 пажылыя чалавекі збіраюцца і зімуюць у адным доме, і таксама да іх прыходзіць сацыяльны работнік. «Санаторый на даму» заключаецца ў тым, што на працягу 21 дня адзіночым састарэлым людзям аказваецца на даму медыцынскія паслугі — масаж, фізіятэрапеўтычныя працэдур, дыетычнае харчаванне — за кошт прыцягнутых тэрытарыяльным цэнтрам сацабслугоўвання насельніцтва спонсарскіх сродкаў. Сацыяльны работнік у гэты перыяд абслугоўвае падапечных пяць разоў на тыдзень і гатуе для іх ежу, работнікі культуры арганізуюць вольны час. — У Вілейскім раёне нам прадставілі яшчэ адзін праект — «Дом сацыяльных паслуг», — адзначыў Аляксандр Румак. — 8 валанцёраў з ліку пенсіянераў аказваюць пасільную фізічную дапамогу, а таксама, што вельмі важна, маральна-псіхалагічную падтрымку людзям свайго ўзросту. Бо пажылога чалавека лепш за ўсё можа зразумець такі ж пажылы чалавек. Значнасць падобных праектаў у тым, што ў рашэнне сацыяльных праблем уключаецца шмат неабякавых людзей, гатовых па сваёй дабраце душэўна аказаць дапамогу. Мы вітаем падобныя ініцыятывы, новыя формы работы на месцах. І ў бліжэйшы час плануем абагульніць вопыт, каб распаўсюдзіць ва ўсіх рэгіёнах нашай рэспублікі. **СТАР 2**

ЦЫТАТА ДНЯ

Васіль ЖАРКО, міністр аховы здароўя:
«Упершыню ў праект закона аб ахове здароўя прадугледжваецца ўнесці змены, на якіх грамадзянін будзе кампенсавань затратны на лячэнне, калі ён трапіў у лячэбную ўстанову па віне алкагольнага, наркатычнага ан'яняня, пад уплывам псіхатропных рэчываў. Бюджэт нясе вялікія выдаткі на лячэнне такіх грамадзян. Мы прапануем лячыць іх за кошт бюджэту, а затым ва ўстаноўленым парадку, калі ў парамеце назоўвацца з нашымі дадавамі, які будзе кампенсавань выдаткі».

ДА ВЕДАМА ЧЛЕНАУ САВЕТА РЭСПУБЛІКІ НАЦЫЯНАЛЬНАГА СХОДУ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ
2 кастрычніка 2012 года ў 10.00 у зале пасяджэння Савета Рэспублікі (вул. Чырвонаяармейская, 4) адбудзецца адкрыццё дзявятай сесіі Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь чацвёртага склікання. **СТАР 2**

■ Фінансавы тыдзень

БЕЛАРУСКІ РУБЕЛЬ ПАТАННЕЎ ДА ЎСІХ ВАЛЮТ

Апошнія два месяцы еўра паказваў неверагодны рост, кожны тыдзень дадаючы не менш за 80 рублёў, а часам даражыў адразу на 270. Тое было выклікана запэўненнем еўрапейскіх лідараў фінансавага фронту аб абязжэванні выхадзе з крызісу і безумоўным захаванні еўрапейскай валюты. Але тыдзень таму сітуацыя змянілася. Рост прыпыніўся. Відаць, забастойкі рабочых, жаданне каталонцаў мець незалежнасць ад Іспаніі (каб самі сабыць за сваімі фінансамі), а Грэцыі — атрымаць дадатковыя рэпазіцы ад Германіі за злчэнствам. Другой сусветнай вайны і чарговы раз падарвалі давер да еўра. Новыя выступленні незадаволеных у Грэцыі на гэтым тыдні ўжо не маглі паўплываць на курс, але рост быў зусім маленкім. Такім чынам, у Беларусі еўра падаражыў за апошнія сем дзён на 40 рублёў (плюс 0,4%) да 10990. Дالر дадаў толькі 50 рублёў (плюс 0,6%) да 8500. Расійскі рубль падняўся на 4 беларускія грашовыя адзінкі (плюс 1,5%) да 275. **Уладзіслаў КУЛЕЦКІ.**

ХРОНІКА АПОШНІХ ПАДЗЕЙ

У ЗША АРЫШТАВАНЫ ПРАДЗЮСАР ПРАВАКАЦЫЙНАГА ФІЛЬМА «НЯВІННАСЦЬ МУСУЛЬМАН»

Падазраваны ў размяшчэнні ў сетцы Інтэрнэт правакацыйнага 14-хвіліннага роліка «Нявіннасць мусульман» і прадзюсар аднайменнага фільма Накул Басела Накула арыштаваны ў Лос-Анджэлесе, паведамляюць інфармагенцыі. 55-гадовага прадпрымальніка, раней судзімага за фінансавыя злчынствы, арыштавалі ў ноч на пятніцу 28 верасня па падазрэнні ў парушэнні ўмоў датэрміновага вызвалення з турмы. Ён вызваліўся з-пад варты ў 2011 годзе з умовай, што не будзе карыстацца інтэрнэтам без спецыяльнага дазволу наглядных органаў. Яму таксама забаранялася карыстацца псеўданімамі. Накул Басела Накулу, які належыць да колцаў хрысціянскай царквы, называюць адным са стваральнікаў фільма «Нявіннасць мусульман», у якім прарок Мухамед выступаў у несправядлівым святле. Пасля з'яўлення ў інтэрнэце трэйлера фільма больш за два тыдні таму ў шэрагу мусульманскіх краін пачаліся масавыя акцыі пратэсту. Пры гэтым загінулі чатыры чалавекі, у тым ліку амерыканскі пасол.

НА ПОЎДНІ ШВЕЦЫІ ПАСПРАБАВАЛІ ПАДАРВАЦЬ ЯЎРЭЙСКІ ЦЭНТР

Перад будынкам яўрэйскага цэнтры ў горадзе Мальме на поўдні Швецыі былі прыведзены ў дзеянне некалькі выбуховых прылад. Як паведамляе Sydsvenskan, індэзонт адбыўся ў ноч на 28 верасня. У выніку выбухаў пашкоджанымі аказаліся дзверы цэнтры. Сам будынак пры гэтым не пацярпеў. Аб ахвярах або параненых у выніку здарэння таксама не паведамлялася.

ВІШНІ ДАПАМАГАЮЦЬ ПАМЕНШЫЦЬ КОЛЬКАСЦЬ ПРЫСТУПАЎ ПАДАГРЫ

Вішня — сапраўдная знаходка для людзей, якія пакутуюць ад падагры, сцвярджаюць амерыканскія спецыялісты з Бостанскага ўніверсітэта. Дзякуючы вішні можна знізіць рызыку ўзнікнення прыступаў на 75% (калі камбінаваць са сродкамі, якія зніжаюць узровень мачавой кіслаты). Нагадаем: падагра выклікана адкладаннем у тканках крышталю уратаў (соляў мачавой кіслаты). Яна дае аб сабе ведаць вострымі рэцывівамі артрыту. У сваю чаргу, вішня зніжае выпрацоўку мачавой кіслаты. Акрамя таго, яна валодае супрацьзапаленчымі ўласцівасцямі.

ПАДРАБЯЗНАСЦІ

УСХОДНЯЯ ГЕРМАНИЯ НЕ ЗМАГЛА ДАГНАЦЬ ЗАХАД ПА ЭКАНАМІЧНЫМ РАЗВІЦЦІ

Усходняя Германія не змагла дагнаць Заходнюю па ўзроўні эканамічнага развіцця праз 23 гады пасля аб'яднання краіны, піша Spiegel са спасылкай на даклад аб стане нямецкага адзінства, прадстаўлены міністрам унутраных спраў Гансам-Петэрам Фрыдрыхамам. Прычым, паводле інфармацыі ўлад, федэральны

ныя землі, якія ўваходзілі ў склад былой ГДР, не проста не могуць зраўняцца з астатнімі, але і адкаціліся за апошні год назад. Калі восенню 2010 года ВВП на душу насельніцтва ва Усходняй Германіі склаўся каля 73 працэнтаў ад заходняга ўзроўню, то ў 2011 годзе гэты паказчык упай на два працэнт. Прадукцыйнасць працы на Усходзе складае 80 працэнтаў ад узроўню на Захадзе. Прычыну эканамічнай слабасці былой ГДР улады бачаць у адсутнасці там буйных канцэрнаў.

Дакоды сем'яў на Усходзе і Захадзе адрозніваюцца на 20 працэнтаў. Па ўзроўні пакупніцкай здольнасці Цюрынгія, Саксонія, Мекленбург-Пярэдняя Памеранія і Саксонія-Анхальт знаходзяцца на 16 працэнтаў ніжэй за агульны ўзровень на краіне.

У ЯКІЯ ПРЫКМЕТЫ ВЫ ВЕРЫЦЕ?

Алесь ЛОЗКА, даследчык народнага календара, дацэнт Дзяржаўнага педагагічнага ўніверсітэта імя Я. Танка:

— Для пачатку скажу, у якія я не веру. Не веру найперш у тыя прыкметы, якія не бытавалі спрадвеку на беларускай зямлі. Сёння часта бывае так, што некаторыя нашы фалькларысты спісваюць і перакладаюць з расійскіх календароў рускія прыкметы і падаюць іх як беларускія. Хоць яны не маюць ніякага дачынення да беларускіх рэалій, прыроды і г.д. Адначасова я веру ў многія прыкметы, таму што яны навукова пацвярджваюцца. Некаторыя прыкметы (калі сонца заходзіць у хмару — будзе дождж і г.д.) узгадваюцца нават у Бібліі, якія вельмі старадаўнія. Карысныя часам. Ёсць і не толькі фальклорныя прыкметы. Вось, напрыклад, кажучы, калі кладуць новы асфальт, значыць, праз некалькі дзён правядуць трубаправод. Альбо калі доўга чакаш аўтобус і яго няма, а затым прыходзіць адразу два аднаго і таго ж нумара, то значыць, вы не ў Польшчы і не ў Францыі...

Іван ПАЎЛАЎ, кінарэжысёр:

— Я веру, што калі сонца садзіцца ў хмару, то заўтра будзе дрэннае надвор'е. У мяне гэта заўжды спрацоўвае. Больш веру ў народныя прыкметы, а вось у чорных катой і лічбу 13 — не. З гэтай лічбай у мяне наогул звязаны толькі становачы эмоцыі. Я жаніўся ў пятніцу 13-га ў маі. Так што калі верыць у гэтыя глупствы, то я па трох прыкметам не праходжу. Я рыбак, таму веру ў шмат рыбацкіх прыкмет. Напрыклад, калі пададуць рыбаку ўдачы, то ён нічога не зловіць. Кажучы, што перад рыбацкай улоўя рабыць некалькі рачуў: есці рыбу, браць з сабой рыбу, зьвіць удачы рыбаку і паказваць улоў падаць рыбака.

Юрый САНЬКО, ксёндз, сакратар кур'я Мінска-Магілёўскай архідыяцэзіі:

— У якія прыкметы можна верыць?.. Я пісаў магістарскую дысертцыю па літургіцы і вывучаў менавіта тое, як людзі перажываюць Вялікі пост, Вялікодныя перыяды. Раней у сувязі з гэтымі святамі было шмат розных павер'яў, духоўнае жыццё моцна перагукала са штодзённым побытам. Нашы продкі ўважліва назіралі і за надвор'ем; прыкметы і прагнозы, якія датычылі гаспадаркі, звязалі са святамі. Вядома, да такіх прыкмет, павер'яў можна ставіцца пазіўна. А вось што датычыць чорных катой альбо таго, што, калі вяртаешся, то трэба паглядзець у люстэрка, я стаўлюся з усмешкай. Касцёл кажа, што мы павінны назіраць за «знакамі часу», якія здараюцца ў нашым жыцці. Бог прамаўляе да нас праз розныя падзеі, праз іншых людзей. А не толькі ў нейкіх містычных правах. Калі мы навучымся разумець «знакі часу», то нам не патрэбны будуць ніякія павер'і і прыкметы — гэтым мы толькі ўскладняем жыццё і праграмуем на нешта. Я вяду перадачу «Размовы са святаром», дзе выкарыстоўваю павер'і, якія бытавалі сярод людзей, так званы народны календар. Гэта цікава ведаць, каб разумець, як людзі жылі раней. Нават з навуковага пункту гледжання. Цікава назіраць, ці сапраўды гэта так, ці вераць людзі ў гэта сёння. **Падрыхтавала Валэнта КЯЙКОўСКАЯ.**

АЛЯКСАНДР ЛУКАШЭНКА ПАВІНШАВАЎ СТАРШЫНЮ КІТАЙСКОЙ НАРОДНАЙ РЭСПУБЛІКІ ХУ ЦЫНЬТАА З НАЦЫЯНАЛЬНЫМІ СВЯТАМ — ДНЁМ УТВАРЭННЯ КНР

У віншаванні гаворыцца, што ў Беларусі шчыра рады росту ўплыў Кітая на сусветнай арэне і ўражальным поспехам кітайскага народа, дасягнутым пад мудрым кіраўніцтвам Камуністычнай партыі.

Аляксандр Лукашэнка выказаў упэўненасць, што рашэнні XVIII з'езда Камуністычнай партыі Кітая, які мае абдыска, дазваляць вызначыць новыя грандыёзныя задачы па развіцці краіны і павышэнні дабрабыту кітайскага народа на чарговыя пяцігодку.

Кіраўнік дзяржавы падзякаваў Ху Цзыньтаа за вялізны ўклад ва ўмацаванне беларуска-кітайскіх адносін і заапоўніў, што супрацоўніцтва за вялікім Кітаем і ў далейшым будзе найважнейшым кірункам знешняй палітыкі Рэспублікі Беларусь.

Прэзідэнт Беларусі падкрэсліў: «Мы асабліва ўдзячны брацкаму Кітаю за нязменную падтрымку курсу на ўмацаванне суверэнітэту нашай дзяржавы, які праводзіцца Рэспублікай Беларусь, высокая цэнні адносін стратэгічнага партнёрства, заснаваных на ўзаемным даверы, шчырай пазаве і зацкаўленасці адзін у адным».

Прэс-служба Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь.

АДБЫЛАСЯ СУСТРЭЧА ПРЭМ'ЕР-МІНІСТРАЎ БЕЛАРУСІ І РАСІІ

Прэм'ер-міністр Беларусі Міхаіл Міясніковіч сустрэўся ўчора ў Яльце са сваім расійскім калегам Дзмітрыем Мядзведзевым.

Кіраўнік урадаў абмеркавалі ўмовы і перспектывы развіцця гандлёва-эканамічнага супрацоўніцтва як у двухбаковым фармаце, так і ў рамках інтэграцыйных аб'яднанняў.

Як адзначыў Міхаіл Міясніковіч, беларускі бок высока цэніць той узровень узаемаадносін, які існуе паміж краінамі і ўрадамі. Ён падкрэсліў асабліва значнасць раённаў, накіраваных на перспектыву — на 10-15 гадоў наперад. «Пры ўсёй пазаве да ЕўрАзЭС і СНД, нашы двухбаковыя адносіны пайшлі некалькі наперад. І тут ёсць на што раўняцца», — заявіў ён.

Прэм'ер-міністр Беларусі звярнуў асабліва ўвагу на рост тавараабароту паміж Беларуссю і Расіяй. У гэтым годзе ён павялічыўся на 18 працэнтаў да высокай базы мінулага года. Крыху ніжэйшы беларускі экспарт у Расійскую Федэрацыю. Аднак тэма пагадненняў, якія падпісаны ў АЭП, ствараюць рэзервы і магчымасці для далейшага росту ўзаемагандлю, а таксама стварэнне сумесных кампаній, якія змогуць працаваць як транснацыянальныя, сказаў Міхаіл Міясніковіч.

У сваю чаргу Дзмітрый Мядзведзев падкрэсліў беспрэцэдэнтна высокі узровень супрацоўніцтва паміж Беларуссю і Расіяй. «Гэта звязана з інтэграцыяй у АЭП і інтэнсіфікацыяй міждзяржаўных і міжэканамічных сувязяў паміж нашымі краінамі, — заявіў ён. — За апошнія год-паўтара мы істотна рушылі наперад у развіцці гэтых сувязяў». Нягледзячы на тое, што раней паміж краінамі былі некаторыя разыходжанні, цяпер усё ў мінулым, дадаў ён. «Гатовы абмеркаваць з вамі ўсе пытанні расійска-беларускай кааперацыі», — сказаў Дзмітрый Мядзведзев.

Расійскі прэм'ер таксама павіншаваў Міхаіла Міясніковіча з тым, што чарговае пасяджэнне савета кіраўнікоў урадаў СНД пройдзе ў 2013 годзе ў Мінску.

ПАР ЛЯШЧЭНЯ ВYZВАЛЕНЫ АД ПАСАДЫ ПАСЛА БЕЛАРУСІ Ў ІЗРАІЛІ

Ігар Ляшчэня вызвалены ад пасады Надзвычайнага і Паўнамоцнага Пасла Рэспублікі Беларусь у Дзяржаве Ізраіль. Адпаведны ўказ Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка падпісаў 28 верасня, паведамліла БЕЛТА ў прэс-службе беларускага лідара.

НАЦЫАНАЛЬНЫ БАНК БЕЛАРУСІ ЎЗМАЦНЯЕ АПЕРАТЫЎНЫ КАНТРОЛЬ ЗА РАБОТАЙ АБМЕННІКАЎ

Нацыянальны банк Беларусі прапануе ўсім, хто сутыкнуўся з праблемай адсутнасці ў пунктах абмену валют або касак банкаў наўнай валюты ці беларускіх рублёў, паведамляць аб такіх фактах па тэлефоне кантакта-цэнтра Нацбанка або на электроннай пошце.

Як адзначыў у Нацбанку, апошнім часам у сацыяльных сетках і на інтэрнэт-форумах сталі разгуляцца з'яўляцца паведамленні аб адсутнасці ў тым ці іншым абменніку дастатковай колькасці наўнай валюты. Хоць, паводле слоў спецыялістаў, ніякіх аб'ектыўных прычын для гэтага няма.

«Сапраўды, за апошні час даходы насельніцтва істотна выраслі, і беларусы сталі купляць больш валюты. Але нейкіх перадумоў для рэзкай дэстабілізацыі сітуацыі на валютным рынку не існуе», — сцвярджае ў Нацбанку.

«Банкі маюць у сваім распарадку дастатковую колькасць валютных сродкаў для таго, каб забяспечыць аператыўнае падмацаванне абменных пунктаў і кас грашовай наўнасцю на працягу ўсяго рабочага дня і поўнасцю задавальваюць зорасцы попыт насельніцтва на замежную валюту», — упэўнены спецыялісты Нацбанка. Разам з тым у Нацбанку прызначаюць, што на валютным рынку могуць узнікнуць сітуацыі, калі ў тым ці іншым абменным пункце або касе з'явіцца недахоп валюты або беларускіх рублёў пры правядзенні валютна-абменных аперацый. «Такія сітуацыі не абумоўлены жамі-небудзь аб'ектыўнымі прычынамі і звязаны, як правіла, з суб'ектыўнымі фактарамі, у тым ліку з так званым чалавечым фактарам, гэта значыць работай непасрэдна касіраў», — падкрэсліў у Нацыянальным банку.

Спецыялісты Нацбанка гатовы аператыўна рэагаваць на такія выпадкі. Інфармацыю аб адсутнасці валюты або рублёў у абменных пунктах банкаў можна паведаміць у Нацыянальны банк па тэлефоне кантакта-цэнтра (017) 306 00 02 або па адрасе электроннай пошты kontakt@nrb.by. У паведамленні жададна даць назву банка, якому належыць абменнік, месца яго знаходжання, а таксама каротка выкласці сутнасць узнікліх праблемы. Уся атрыманая інфармацыя будзе адрэа перададзена спецыялістам адпаведнага структурнага падраздзялення Нацбанка для рэагавання.

БЕЛТА.

ОАО «Гомельоблрэклама» филиал «Эксперт-Услуга» (организатор аукциона) по поручению ОАО «Гомельский автобусный парк №1», (продавец) извещает о проведении 17 октября 2012 года повторного открытого аукциона по продаже имущества в 11.00 в городе Гомеле по улице Гагарина, 20, кабинет 2-16

Table with 6 columns: № лота, Наименование, Адрес объектов, Начальная цена продажи объекта, с учетом НДС, бел. руб., Начальная цена продажи имущества одним лотом, Задаток, с учетом НДС, бел. руб.

ИМУЩЕСТВО РЕАЛИЗУЕТСЯ ОДНИМ ЛОТОМ!

Продавец: Открытое акционерное общество «Гомельский автобусный парк №1», г. 246043, г. Гомель, ул. Барыкина, 134. Шаг аукциона — 5% от начальной цены лота.

Для участия в аукционе необходимо:

- 1. Оплатить задаток на расчетный счет Продавца (Открытое акционерное общество «Гомельский автобусный парк №1») р/с 3012112485018 в Региональной дирекции № 300 ОАО «БПС-Сбербанк», код 153001369, УНП 400095535, ОКПО 05887539 по 15 октября 2012 года до 17.00.

2. Подать заявление организатору аукциона по установленной форме с приложением необходимых документов по адресу: ул. Гагарина, 20, каб. 2-16, г. Гомель по дате опубликования настоящего извещения по 15 октября 2012 в рабочие дни с 09.00 до 13.00 и с 14.00 до 17.00.

К заявлению прилагаются следующие документы: заверенная банком копия платежного поручения о внесении суммы задатка на расчетный счет, указанный в извещении (информационном сообщении);

индивидуальный предприниматель — копия (без нотариального засвидетельствования) свидетельства о государственной регистрации; юридическим лицом — доверенность, выданная представителю юридического лица (кроме случаев, когда юридическое лицо представляет его руководителем), а также копии учредительных документов и свидетельства о государственной регистрации юридического лица; иностранным юридическим лицом, иностранной организацией, не являющейся юридическим лицом, созданной в соответствии с законодательством иностранных государств, иностранным государством и их административно-территориальными единицами в лице уполномоченных органов, международной организацией — легализованные в установленном порядке копии учредительных документов, выписка из торгового реестра страны происхождения (выписка должна быть подготовлена в течение шести месяцев до подачи заявления на участие в торгах) либо иное эквивалентное доказательство статуса юридического лица в соответствии с законодательством страны происхождения, документ о финансовой состоятельности, выданный обслуживающим банком или иной кредитно-финансовой организацией; представителем иностранного инвестора — легализованная в установленном порядке доверенность, документ о финансовой состоятельности иностранного инвестора, выданный обслуживающим банком или иной кредитно-финансовой организацией, без нота-

АКЦЭНТЫ ТЫДНЯ з Вадзімам Гігіным

У нас. Палітыкі могуць троху перавесці дыханне. Ва ўсялякім выбе айчынным. Парламенцкія выбары адбыліся. І гэта гапоўны палітычны вынік не толькі тыдня, але і года.

Напярэддзіні самага галасавання дзякуючы кампаніі, распачатай у асноўным у інтэрнэце, эксперты гадалі, якой будзе лўка выбаршчыку. Звычайна беларусы прымаюць вельмі актыўны ўдзел у выбарах. Так адбылося і на гэты раз. Агульная лўка па краіне склала 74,2%. Які заўжды, большую актыўнасць паказалі рэгіёны, меншым (ненашмат больш за 59%) — сталіца.

Нўякіх пераканаўчых доказаў нейкіх фальсіфікацый, імітацыі лўкі выбаршчыкаў прадстаўлена не было.

І сапраўды, нўжо хтосьці усур'ез разлічваў на тое, што беларусы, лўка традыцыйна вызначаюцца высокай грамадзянскай адказнасцю, раптоўна прыслухаюцца да заклікаў адмоўцы ад свайго права зрабіць выбар? Тым больш што гэтыя заклікі зыходзілі ад малаўплывовых палітычных груповак, некаторыя з лўка нават не зарэгістраваны.

Ды і далёка не ўсе апазіцыйныя сілы далучыліся да байкату. Цалкам зразумелыя і вынікі галасавання. Як і прадказвалі палітолагі, ад Камуністычнай і Аграрнай партыі, а таксама Рэспубліканскай партыі працы і справядлівасці.

Лўжныя шанцы атрымала дэпутаткія мандаты мела і Ліберальна-дэмакратычная партыя, асабліва на Гомельшчыне, дзе ў Навабеліцкай выбарчай акрузе прадстаўнік ЛДПБ вылучаўся на безальтэрнатыўнай аснове. Аднак менавіта гэтая акруга стала адзінай у краіне, дзе выбары не адбыліся.

На жаль, партыйных дэпутатаў у новым складзе парламента вельмі мала — усюго лўць чалавек. І усё ж гэтай лўба не канчаткова. Калі меркаваць па вопыце мінулых склікан-

няў Палаты прадстаўнікоў, то звычайна на працягу чатырох гадоў яшчэ некалькі парламентарыяў далучаюцца да той ці іншай партыі.

Нечакана вялікім стаў вынік, паказаны грамадскім аб'яднаннем «Белая Русь», — 63 дэпутаткія мандаты. Улічваючы партыйныя амбіцыі гэтай арганізацыі і яе ўплыў у грамадстве, у хуткім часе яна можа стаць рашаючай палітычнай сілай у краіне.

Зразумела, вынікі парламенцкіх выбараў, які ў Палату прадстаўнікоў, так і ў Савет Рэспублікі, яшчэ стануць прадметам больш грунтоўнага аналізу. Але ўжо зараз можна упэўнена сказаць (як бы гэтыя словы ні гучалі пафарсна), што беларуская палітычная сістэма вытрымала чарговы іспыт на трываласць.

І здала яго паспяхова. Мы ўсе, беларускія грамадзяне, здалі паспяхова.

У свеце. Часта можна пачуць меркаванне, што Арганізацыя Цыяжка пагадзіцца з тэйкай думкай (дарочна, вельмі распаўсюджанай на Захадзе, асабліва ў Злучаных Штатах). Калі б ААН не было, то такую структуру трэба было б прыдумаць. Хоць могуць дыскусываць дзяржаўныя дзеячы з дыяметральна супрацьлеглымі поглядамі.

67-я Генеральная Асамблея ААН пацвердзіла такі статус. Дыпламаты і журналісты чакалі часосці незвычайнага ад прэзідэнта Ірана, выдамага самай эксіцэнтрычнай заявымі.

Аднак Махмуд Ахмадзінежад паводзіў сябе спакойна, а яго крытыка Захаду вызначалася аргументаваанасцю і была падтрымана многімі лідарамі «трацяга свету».

Эксіцэнтрыкай запамінуўся якраз апанент і нават асабісты вораг іранскага кіраўніцтва — прэм'ер-міністр Ізраіля Беньямін Нетаньяху. Ці то ён

сам, а хутчэй, яго памочнікі намалывалі вялікую бомбу з фіцілём, які ў дзіцячым мульцыку. Гэта быў сімвал ядзернай праграмы Ірана. На малюнку Нетаньяху, як прафесар, паказваў дэлегатам Асамблеі, наколькі Іран прасунуўся да стварэння ўласнай ядзернай зброі.

Ізраільскі прэм'ер нават сам узаяў у рукі фламастар — тут жа на трыбуне ААН — і правёў чыровую лінію як наглядны паказчык той мяжы, за якую міжнародная супольнасць не павіна даць заісці Тэгерану ў яго атамныя амбіцыі.

Незадоўга да адкрыцця Ген-асамблеі Барак Абама, адказаўчы на пытанне, што ён будзе рабіць, калі пойдзе з пасады прэзідэнта, выказаў намер стаць настаўнікам. На самой справе яго прамова ў ААН нагадвала, хутчэй, лекцыю спрактыкаванага і дасведчанага гуру перад непаважлівымі дзецьмі.

Лідар Злучаных Штатаў не сказаў нічога новага. Дэмакратыя — добра, Башар Асад — дыктатар, Іран рабіць бомбу, а ЗША клапоцяцца пра ўвесь свет. Важна, які ён гэта казав. Па ўсім было відаць, што Абама, які кажуць, «сеў на пасаду». І штосьці мне падказвае, што не аддасць яе ў лістападзе. Так што якая-небудзь чыкагская сярэдняя школа па-чакае новага настаўніка яшчэ чатыры гады.

З гісторыі. Знакавыя даты часта праходзяць незаўважана. Восі і 22 верасня амаль ніхто не ўзгадаў, што менавіта ў гэты самы дзень 240 гадоў таму была ратыфікавана канвенцыя пра першы падзел Рэчы Паспалітай. Хоць сам працэс пачаўся раней — яшчэ 19 лютага ў Вене, дзе Аўстрыя далучылася да Прусіі і Расіі ў намеры адняць ад Польшчы (як звычайна называлі ўжо ў той час Рэч Паспалітую) частку тэрыторыі.

Як вядома, Кацярына II не вельмі жадала ажыццяўляць падзел. За некалькі гадоў да таго яна пасадзіла на польскі прастол свайго фаварыта Станіслава Аўгуста Панятоўскага. Расія спрабавала дамагчыся ад суседняй дзяржавы разумных раэфармаў, найперш ураўнавання ў правах з каталікамі дысідэнтаў (праваслаўны і пратэстантаў). Аднак усё было маратна. Фанабэрыста шляхта і чужь нічога не хацела пра нейкія змены ў дзяржаве. «Nihił novi» («Нічога новага») — такім быў лозунг абаронцаў старога ладу Рэчы Паспалітай.

Фрыдрых II, прускі кароль, які намагаўся павялічыць межы сваёй краіны, выступіў ініцыятарам падзелу слабой і нежыццяздольнай дзяржавы. Расійская імператрыца, занятая вайной з Турцыяй і расчараваная правалам сваіх ініцыятыву ў польскай палітыцы, пагадзілася. Аўстрыя, якая спаткаў падтрымлівала прыхільнікаў польскай незалежнасці, не жадала заставацца па-за межама «вялікага дыпламатычнага канцэрта». 5 жніўня ў Санкт-Пецярбургу былі вызначаны межы тэрытарыяльных набыткаў трох дзяржаў.

У выніку да Расіі адышла Усходняя Беларусь, а дакладней Мсціслаўскае ваяводства, большшая частка Віцебскага, Полацкага і лўлікі кавалак Мінскага ваяводстваў. Кацярына II выдала адпаведны ўказ пра тое, які трэба кіраваць новымі тэрыторыямі. Забаранялася парушаць правы мясцовага насельніцтва, у судах і органах самакіравання пакідалася ранейшая мова (гэта значыць польская), захоўвалася свабода веравызнання.

Для Беларусі падзел Рэчы Паспалітай сталі лўсавязна-чальнай вяхой. Пачынаўся новы этап айчынай гісторыі — знаходжання ў межах Расійскай імперыі.

Каментарыі дасылайце на адрасы: gigin@belta.by i info@zvyazda.minsk.by

ЧАРГОВЫ ПЕРАРАЗЛІК ПЕНСІЙ — У ЛІСТАПАДЗЕ

(Заканчэне. Пачатак на 1-й стар.)

У Мінску працягваецца работа па ўкараненні формы сацыяльнага абслугоўвання, заснаванай на рэнтавых адносінах. Паводле слоў Аляксандра Румака, ужо заключаны адзін дагавор з жыхкам Кастрычніцкага раёна, абслугоўванне ажыццяўляецца на даму. Прынятая рашэнне Мінгарвыканкама аб заключэнні дагавораў рэнты з двума грамадзянамі, тры заявы знаходзяцца на разглядзе. «Пасля таго, які скончыцца эксперымент, калі паслуга будзе запатрабавана, яна стане даступна для ўсіх беларусаў», — рэзюмаваў прадстаўнік міністэрства.

На пытанне «Звязды», ці плануе Міністэрства працы і сацыяльнай абароны ініцыяваць узмацненне адказнасці працадольных дзядей за пакіданне састарэлых бацькоў без падтрымкі, Аляксандр Румак адказаў, што гэтае пытанне разглядалася.

— Мы пакуль не прыйшлі да высновы, якім шляхам нам ісці для вырашэння гэтай праблемы, — адзначыў намеснік міністра.

Адзін з калег-журналістаў нагадаў: адна з прапановаў ад дэпутатаў заключалася ў тым, каб перададзены пакінутых дзедцамі састарэлых людзей лад алеку дзяржавы, а дзядцаў абавязваць аплачаць іх утрыманне.

— Такая прапанова гучала, але мы яе не разглядалі з тым, каб замацаваць у нарматыўных актах, — адраэгаваў Аляксандр Румак.

Намеснік міністра не стаў пакуль агучываць іншыя варыянты магчымага ўзмацнення заканадаўства ў дачыненні да безадказных дзядцаў, якія цяпер абмяркоўваюцца. Сказаў толькі, што вельмі важна прапагандаваць «здоровыя сямейныя адносіны» ў беларускім грамадстве.

Надзея ДРЫЛА.

Рынку ставяцьскі

У Беларусі жывуць амаль 22,4 тыс. чалавек ў узросце 90-99 гадоў, 574 чалавекі — старэйшыя за 100 гадоў (з іх 11 перайшлі рубеж у 110 гадоў). Больш за ўсё доўгажыхароў — 124 — жывуць у Гродзенскай вобласці. Сярод іх больш жанчын.

Для Беларусі характэрны працэс старэння насельніцтва. Паводле прагнозных ацэнак, да 2015 года доля састарэлых людзей ў структуры насельніцтва дасягне 25%. У адпаведнасці з класіфікацыяй ААН насельніцтва лічыцца старым, калі доля асоб 65 гадоў і старэйшых складае 7% і больш.

Як паведаміў Аляксандр Румак, у Беларусі (па звестках за 1 жніўня) пражывала больш чым 2,5 мільяна пенсіянераў, з іх 2 мільяна 295 тыс. чалавек атрымлівалі пенсіі ў органах працы, занятасці і сацыяльнай абароне. У тым ліку ў Беларусі жыве 1 мілья 237 тыс. чалавек, старэйшых за 65 гадоў. Сярод састарэлых людзей — 128,2 тыс. адзінкі і 579,5 тыс. адзінка пражываюць, 29,1 тыс. ветэранаў Вялікай Айчынай вайны, у тым ліку шасць Герояў Савецкага Саюза і адзін роўны кавалер ордэна Славы.

ЦЭПЛА, А Ў НЯДЗЕЛЮ ЗНОЎ ДАДЖЫ

Сёння тэрыторыя Беларусі апынецца пад уплывам зоны павышанага атмасфернага ціску, таму ападкаў пераважна не будзе, паведаміла рэдакцыя спецыялістаў Рэспубліканскага гідраметэацэнтра Мінпрыроды Волга ФЯДОТАВА.

Максімальная тэмпература паветра ў суботу пачынае 14—19, на паўднёвым захадзе Брэсцкай вобласці — да 21 градуса. Аднак ужо ў нядзелю атлантычны цыклон прынесе да нас з боку Скандынавіі вільготнае акіянічнае паветра. Таму ў большасці раёнаў пройдзе кароткачасовы дождж, а ўдзень па паўночным захадзе чакаецца моцны вецер парывамі да 15—18 м/с. Тэмпература паветра ўначы на нядзелю да 7—14, а ўдзень — не вышэй за плюс 13—20 градусаў.

Сяргей КУРКАЧ.

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ АУКЦИОНА

Государственное предприятие «Минский областной центр инвестиций и приватизации» (организатор аукциона) по поручению ОАО «Бишкевка-2010» (продавец) проводит повторный открытый аукцион по продаже

ЗДАНИЯ ШКОЛЫ (инв. № 600/С-132994), об. пл. 207,8 кв.м., расположенного по адресу: Минская область, Минский р-н, Папернянский с/с, Д. Нелидовичи, ул. Центральная, 2 А.

Начальная цена с НДС — 517 756 800 бел. руб. Площадь земельного участка — 0,6888 га (предоставлен продавцу на праве аренды по 27.02.2036. Ограничения в использовании: водоохранная зона реки Вяча).

Задаток 10% от начальной цены перечисляется: резидентами РБ на р/с № 3012108260016; нерезидентами РБ в валютном эквиваленте по курсу Нацбанка РБ на дату платежа на в/с: в евро (EUR) — 3012108260032; в долларах США (USD) — 3012108260029; в российских рублях (RUB) — 3012108260045; в ЦБУ № 701 ОАО «БПС-Сбербанк», БИК 153001369, г. Минск, УНП 690324015, Государственное предприятие «Минский областной центр инвестиций и приватизации».

Договор купли-продажи должен быть подписан в течение 5 (пяти) рабочих дней после проведения аукциона. Оплата за объект производится в течение 30 (тридцати) банковских дней со дня проведения аукциона.

Порядок проведения аукциона и оформления участия в торгах оговорен в условиях его проведения, размещенным на сайте организатора аукциона www.rlt.by.

Предъявлю извещение о проведении торгов опубликовано в газете «Звязда» от 17.11.2011.

Аукцион состоится 15.10.2012 в 12.00 по адресу: г. Минск, ул. Чапаева, 5, каб. 324. Заявления на участие и необходимые документы принимаются по 12.10.2012 до 17.00 по указанному адресу.

Тел.: (8017) 224 61 34; 500 47 12.

ОАО «Гомельоблрэклама» филиал «Эксперт-Услуга» (организатор аукциона) по поручению ОАО «Гомельский автобусный парк № 1» (продавец) извещает о проведении 31 октября 2012 года открытого аукциона по продаже имущества в 11.00 в городе Гомеле по улице Гагарина, 20, кабинет 2-16

Table with 4 columns: № лота, Наименование, Адрес объектов, Начальная цена продажи объекта, с учетом НДС, бел. руб., Начальная цена продажи имущества одним лотом, Задаток, с учетом НДС, бел. руб.

ИМУЩЕСТВО РЕАЛИЗУЕТСЯ ОДНИМ ЛОТОМ!

Продавец: Открытое акционерное общество «Гомельский автобусный парк №1», г. 246043, г. Гомель, ул. Барыкина, 134. Шаг аукциона — 5% от начальной цены лота.

Для участия в аукционе необходимо:

- 1. Оплатить задаток на расчетный счет Продавца (Открытое акционерное общество «Гомельский автобусный парк №1») р/с 3012112485018 в Региональной дирекции № 300 ОАО «БПС-Сбербанк», код 153001369, УНП 400095535, ОКПО 05887539 по 29 октября 2012 года до 17.00.

2. Подать заявление организатору аукциона по установленной форме с приложением необходимых документов по адресу: ул. Гагарина, 20, каб. 2-16, г. Гомель по дате опубликования настоящего извещения по 29 октября 2012 в рабочие дни с 09.00 до 13.00 и с 14.00 до 17.00.

К заявлению прилагаются следующие документы: заверенная банком копия платежного поручения о внесении суммы задатка на расчетный счет, указанный в извещении (информационном сообщении);

индивидуальный предприниматель — копия (без нотариального засвидетельствования) свидетельства о государственной регистрации; юридическим лицом — доверенность, выданная представителю юридического лица (кроме случаев, когда юридическое лицо представляет его руководителем), а также копии учредительных документов и свидетельства о государственной регистрации юридического лица; иностранным юридическим лицом, иностранной организацией, не являющейся юридическим лицом, созданной в соответствии с законодательством иностранных государств, иностранным государством и их административно-территориальными единицами в лице уполномоченных органов, международной организацией — легализованные в установленном порядке копии учредительных документов, выписка из торгового реестра страны происхождения (выписка должна быть подготовлена в течение шести месяцев до подачи заявления на участие в торгах) либо иное эквивалентное доказательство статуса юридического лица в соответствии с законодательством страны происхождения, документ о финансовой состоятельности, выданный обслуживающим банком или иной кредитно-финансовой организацией; представителем иностранного инвестора — легализованная в установленном порядке доверенность, документ о финансовой состоятельности иностранного инвестора, выданный обслуживающим банком или иной кредитно-финансовой организацией, без нота-

ИМУЩЕСТВО РЕАЛИЗУЕТСЯ ОДНИМ ЛОТОМ!

Продавец: Открытое акционерное общество «Гомельский автобусный парк №1», г. 246043, г. Гомель, ул. Барыкина, 134. Шаг аукциона — 5% от начальной цены лота.

Для участия в аукционе необходимо:

- 1. Оплатить задаток на расчетный счет Продавца (Открытое акционерное общество «Гомельский автобусный парк №1») р/с 3012112485018 в Региональной дирекции № 300 ОАО «БПС-Сбербанк», код 1

«У ТАКИМ УЗРОСЦЕ ГАЛОЎНАЕ — ЗАЎСЁДЫ КАЗАЦЬ «ТАК!»

«Старасць — не радасць». Такая думка хоць аднойчы праносілася ў галаве кожнага пажылога чалавека. Гэта і нядзіўна — з узростам абстраюцца хваробы, паціху губляецца моц. Можна, вядома, скласці рукі і проста плыць па няспешнай плыні жыцця. Але гэта — найгоршы варыянт. Якому ёсць цудоўная альтэрнатыва. Так, у Партызанскім раёне беларускай сталіцы амаль год працуе праект, у межах якога немаладыя людзі дапамагаюць у побыце сваім нямоглым аднагодкам.

Гуманітарны праект «Пажылыя для пажылых» рэалізуецца з першага лістапада 2011 года. Пры фінансаванні нямецкага фонду «Памяць, адказнасць і будучыня» ў межах праграмы «Месяца сустрэчы — дыялог». Каардынатар праграмы — Міжнароднае грамадскае аб'яднанне «Узаемаразуменне». Для падтрымкі праекта выдзелена сума ў памеры 21 тысячы еўра, — гаворыць дырэктар тэрытарыяльнага цэнтру сацыяльнага абслугоўвання насельніцтва Партызанскага раёна горада Мінска Аліна ДУБКО.

Асабліва нашчага праекта стала арганізацыя валанцёрскай групы з ліку пенсіянераў Партызанскага раёна сталіцы. Усё ж у нас адзінаццё добраахвотных памочнікаў. Наша мэтавая група — гэта ў першую чаргу людзі, якія перажылі вайну, былі вызвалены з канцлагаў, ветэраны вайны і працы, адзіночкі і асабліва немалымі пенсіянерамі. Галоўнае — каб яны адчувалі, што пра іх не забыліся, што яны панарнейшым патрэбны...

Тэрытарыяльны цэнтр сацыяльнага абслугоўвання стаў для многіх пенсіянераў другім домам. Тут чалавека заўсёды выслухаюць, дадуць каштоўную параду, акажуць дапамогу... І людзі ў нас вельмі чулівыя. Калі мы ім тэлефануем, то адчуваем з другога канца проваду столькі радасці, што словамі нават і перадаць немагчыма.

— Як арганізацыя праца з пажылымі людзьмі?
— Па-першае, мы робім тэлефонны патражаў пенсіянераў, якія не могуць рухацца. Перайдзім да званым ім, дапамагаем вырашыць узніклія пытанні праз розныя арганізацыі і установы — напрыклад, ЖРЭА, РУУС... На гэтым кірунку задзейнічаны чатыры валанцёры. Толькі за першыя тры з паловай месяцы яны зрабілі 244 тэлефанаванні, а яшчэ 50 разоў прыйшлі да старых людзей

дадому. Для іх робяцца маленькія падарункі да важных каляндарных дат. Па-другое, арганізаваны і пажылога функцыянуюць тры гурткі. Адзін з іх — «Зялёная аптэка». За час яе дзейнасці сабраны неабліга гербарый. Працуюць у нас кулінары і музычны гурткі, іх наведваюць больш за сорак пенсіянераў.

— Назменная адзнака людзей пажылага ўзросту — схільнасць да пасядзелак...

— І таму пры нашым тэрытарыяльным цэнтры дзейнічае адмысловы клуб «Вячоркі». Гэта своеасаблівы форум, дзе кожны можа пагаварыцца на любую тэму, якая хвалюе. Таксама ў межах клуба арганізуюцца культурная праца — удзел у святковых мерапрыемствах і экскурсіях. Напрыклад, 38 чалавек наведвалі гарадскі дом-інтэрнат для ветэранаў вайны і працы «Світанак». Не забываем і пра ветэранаў Вялікай Айчыннай вайны, а таксама пра жыхароў блакаднага Ленінграда. 31 студзеня, да Дня зняцця блакады, мы арганізавалі вечар памяці «Раўненне на падзвіг». Яшчэ адзін вечар, «Мужнасці вечны ўрок», быў прымеркаваны да Дня памяці воінаў-інтэрнацыяналістаў. Тады мы запрасілі да нас вучняў, студэнтаў, прадстаўнікоў раённай адміністрацыі. Між іншым, у мерапрыемствах рэгулярна ўдзельнічае таксама і падрастаючае пакаленне — навучэнцы музычнай школы №3, а таксама Цэнтра творчасці дзяцей і моладзі Партызанскага раёна. Агулам рэгулярна наведваюць нашы мерапрыемствы больш за паўтары сотні пажылых людзей. І мы лічым гэта велізарнае дасягненне.

«Галоўнае — не ўмоць казаць «Не!»

Альбіна ПАЖАЕВА, старшыня раённага «Клуба бабўль», валанцёр праекта «Пажылыя — пажылым», гаворыць, што актыўнае жыццё з выходам на пенсію не павінна заканчвацца:

— 2 кастрычніка ў нас будзе праходзіць выстава «Сад-агарод». Мне пашанцавала вырашчыць гіганцкі агурок, які па памерах трохі не дацягнуў да кабакча! Нават давялося прымацаваць таблічку (смяецца), каб выпадакова не ўвесці людзей ў зман. Цяпер мы рыхтуемся да конкурсу «Цуда-страва». Назва гаворыць сама за сябе. Больш за тое, мы рэгулярна праводзім майстар-класы на тэму ўпрыгажэння страў, іх падачы да стала, які патрэбна правільна сервіраваць. Увогуле, у мяне набралася цэлая кніга рэцэптаў, якімі ахвотна дзялюся.

Мы вжам палавікі з поліэтыленавых пакетуў з 3-па маляка алёбо кефіру. У прыродных умовах яны б раскладаліся сотні гадоў і забруджвалі зямлю, а так прыемна радуецца вока.

Трохі раней адбылося ў нас мерапрыемства «Рамансы пры свечках». Я асабіста вяла гэты вечар. Падчас падрыхтоўкі да яго шмат часу правяла ў музычнай бібліятэцы, дзе знайшла многа цікавай інфармацыі. І гэта дало плён! Вечар атрымаўся цудоўны — выкананне рамансаў пры запаленых свечках у вільнятай зале... Усе прысутныя як быццам бы дакрануліся да атмасферы стагадовай даўніны...

— Міжволі ўзнікае пытанне: а як з камп'ютарнай граматай? Не скарот, што людзі ва ўзросце «тым, каму за...» часам нават бацька падыходзіць да «разумнай машыны» бліжэй, чым на гарматны стрэл.

— У нас працуе камп'ютарны клас, дзе пенсіянеры асвойваюць на побытавым узроўні працу на сучаснай тэхніцы. Пасля непрацяглага навучання ім ужо не цяжка адправіць электронны ліст сябрам і сваякам, якія, напрыклад, жывуць далёка за мяжой. Пешпапачаткова мала хто з іх верыў, што такі сродка зносін займае лічаныя секунды!

— Пэўна, і танчыце?
— А як жа! Ёсць у нас і такі гурток. Танцы вельмі цікавыя, удзельнічаюць усе бабўль ва ўзросце ад 60 да 75 гадоў. Мы самі шыем і капелюшы англійскіх лэдзі, якія можна пабачыць на старых гравюрах, і танцавальныя сукенкі.

— А які гурток вам здаецца найбольш цікавым?
— Вакальна-інструментальны. Пажылыя людзі добра спяваюць, іх рэпертуар — гэта песні маладосці. Трохі шкада, што гэта адбываецца толькі па святах. Увогуле, толькі пажылы валанцёр можа зразумець такога ж пажылога чалавека. Бо яму не па чутках вядомы шматлікія

пытанні, якія ўзнікаюць менавіта ў пенсіённым узросце. Тэрытарыяльны цэнтр сацыяльнага абслугоўвання стаў для многіх з іх другім домам. Тут чалавека заўсёды выслухаюць, дадуць каштоўную параду, акажуць дапамогу... І людзі ў нас вельмі чулівыя. Калі мы ім тэлефануем, то адчуваем з другога канца проваду столькі радасці, што словамі нават і перадаць немагчыма. А для валанцёра, чалавека добрай волі — гэта найважнейшая падзяка.

— А дзе вы бабўлі на экскурсіях разам з «Клубам бабўль»?

— Доўга пералічваць дзядзёцка (усміхаецца). Зусім нядаўна наведалі дэльфінарый. Якое ж там было цудоўнае відэаўважэнне! Калі яно скончылася, так не захцелася ісці адтуль... Былі і ў новым будынку Нацыянальнай бібліятэкі. У верасні наведалі Оперны тэатр, не абмінулі ўвагай і цырк. На пачатку кастрычніка плануем схадзіць у музей Вялікай Айчыннай вайны. Складана знайсці гарадское мерапрыемства, якое праходзіла б без нашага ўдзелу.

— І як жа вы паўсюль паспяваеце?

— Сядзець без справы і скардзіцца на здароўе — гэта не маё. Бо ад гэтага самаадчуванне не палепшыцца. Я пастаянна ў руху. А справа ў чым — я не ўмею казаць «Не!» Бо калі цябе запрашаюць на розныя вечары, экскурсіі, канцэрты — значыць, ты патрэбен людзям. А калі адмовіцца раз, другі, трэці — дык хто ж успомніць пра цябе праз год ці два? Вось як лічыць, колькі мне наступіць гадавін жыцця?

— Мабыць, шасцідзесяць?

— Памыліліся, і да таго ж нашмат. Мне ўжо семдзесят два! А гэта дзякуючы не толькі таму, што я не даю сабе, як той казаў, «закіснаць». У мяне ёсць адвадзены дзіві. «Семдзесят два залатых, пяцідзесяць два з іх — працоўных. Семдзесят два мне ўжо прастукала, але гэта не гуды. Семдзесят два — гэта толькі імгненне». Да таго ж раней я працавала ўрачом-валеолагам. Таму выдатна ведаю, што значыць здаровы лад жыцця.

Валяр'ян ШКЛЕННІК, фота Надзеі БУЖАН.

ДОМ, ДЗЕ І ВОСЕННЮ ЦЁПЛА

Прасторныя калідоры, светлыя пакоі, чысціня і пастаянны клопат, а таксама сябры, з якімі ты па волі лёсу трапіў у адну палату... Сёння ў бальніцы сястрынскага догляду, што ў аграгарадку Беражнскага раёна, жывуць 50 чалавек. Іх яднаюць агульныя абеды і вячэры, агульны прагляд аднаго і таго ж серыяла, агульныя тэмы для размоў.

Два гады мінула з таго часу, як Надзея Пятроўна Лагодзіч пераехала са сваёй кватэры ў Давыд-Гарадку ў Беражнскаю бальніцу. Няўрымсліва жанчына першы час ніяк не магла сядзець без справы. У першыя ж дні накіравалася паліць кветкі на клумбах. Зараз Надзея Пятроўна кветкаводствам не займаецца, але па просьбе жыхароў бальніцы ходзіць у магазін, прыносіць усім ахвотным ваду з калодзежа (з крана не той смак), чытае свежыя перыядычныя выданні, часопісы. А яшчэ любіць глядзець у сваё аяццо, якое выходзіць на цэнтральную вуліцу.

— Мне на душы радасна, калі раблю людзям добрую справу, — гаворыць яна.

Усё жыццё Надзея Пятроўна працавала ў санітарнай службе. Неаднаразова была дэпутатам гарсавета, узнагароджвалася граматамі. Разам з мужам выгадалі сына, цяпер мае ўнучку і

праўнука. Аднак сын жыве ў Пінску. Разам з яго сям'ёй жыве і маці жонкі.

— Як жа я туды паеду: дзве старыя пад адным дахам — гэта зашмат, — мяркуе Надзея Пятроўна.

Сын пастаянна наведвае маці, тэлефануе, на свята забірае да сябе. Пастаянна адчувае жанчына клопат калегі: яны заяджаюць праведцаў, перадаюць ласункі, наліваюць грашовую дапамогу на святы.

Падабаецца Надзеі Пятроўне, як абслугоўваюць жыхароў бальніцы: добрыя адносіны, амаль сямейныя. А вось дома ў апошнія гады адзінокага жыцця было цяжка. Калі побач няма роднага чалавека, дык і дагледзець цябе няма каму.

Гукі скрыпкі час ад часу разнасоцца па ціхіх паверхах Беражнскай бальніцы. Гэта Адам Паўлавіч Шалест старанна водзіць смьчком па струнах. У дзяцінстве ён марыў іграць на гармоніку, аднак гэта была надта дарагая рэч для вясковага хлопца. Таму і ўзв'язваўся пацькі, які таксама быў музыкам.

На вясковыя мерапрыемствы ён заўжды хадзіў са скрыпкай — так весілася было. Аднойчы сустрэўся з баяністам, разам сыгралі на вяселлі, той і прапанаваў падпрацоўваць дзутам на вясковых святах.

За жыццё змяніў Адам Паўлавіч некалькі інструментаў. Апошні трапіў да яго выпадкова: дачка ў размове з сяброўкай сказала, што бацька любіць

З цягам часу пацыенты становяцца адной сям'ёй.

■ Да Сусветнага дня сэрца

У апошнія гады ў нашай краіне назіраецца стабільны рост колькасці выпадкаў захворванняў сістэмы кровазвароту — у першую чаргу, артрыяльнай гіпертанзіі, ішчмічнай хваробы сэрца і цэрабраваскулярнай хваробы.

Паводле слоў загадчыка інфарктнага аддзялення №2 10-й гарадской клінічнай бальніцы г. Мінска Наталлі ПАЛІУКОВАЙ, існуюць агульныя рэкамендацыі для захавання здароўя сэрца і сасудаў:

- 1. Ежа павінна быць разнастайнай, а энергетычнае спажыванне — аптымальным для падтрымкі ідэальнай вагі.
- 2. Неабходна фармаваць рацыён з садавіны і гародніны, цэльнага зярна злакаў і хлеба, няжырастых малочных прадуктаў, няжырастых мяса і рыбы.
- 3. Ужываць прадукты, якія змяшчаюць рыбін тлушч і амега-3-тлушчэйныя кіслоты.
- 4. Агульная колькасць тлушчу не павінна перавышаць 30

скрыпку. А тая прапанавала інструмент, які без справы вісіць у гаражы.

Некалькі гадоў таму Шалест стаў адным з герояў фільма пра скрыпачоў, які здымалі паліцы. Тады яго скрыпка без перапынку сыявала для камеры. Зараз ён усё радзей бярэ яе: дрыжачы рука са смьчком. Аднак на свята па просьбе медперсоналу выконвае хоць адзін твор.

Адам Паўлавіч некаторы час жыве ў бальніцы разам з жонкай, але яна пайшла з жыцця. Не стала і сына, які жыў у Літве. Дачка цяпер у Маскве. Ужо мінула два гады, як яна наведвала бацьку. Аднойчы прыязджаў унук з Літвы...

Наталля Мікалаеўна Галавач — гэта майстрыха, якая любіць вязаць на прутках. Вось толькі ў апошні час няма дачкі. Сабіе і шкарпэткі звязала, і кофту, і кішэнні да ўсіх халатаў. Жанчына жыве ў Беражнім ужо шосты год. Цяжкі лёс у ёе: пахавала дачку, калі той было толькі 33 гады. Засталася ўнучка. Толькі воле не так часта яны сустракаюцца...

Ганна Фядотаўна Рычка таксама тут шосты год. Мае двух сыноў, якія прыязджаюць праведцаў маці, забіраюць яе на святы. Дома добра, аднак пасля інсульту і аперацыі на вачах жанчыне патрэбны спецыяльны догляд, ёй больш падыходзіць умова бальніцы...

Ёсць тут і свае кампаніі, свае «клубы па інтарэсах», дзе можна абмеркаваць навіны, падзяліцца пацудоўкамі.

У палатах жывуць ад аднаго да чатырох чалавек. Час ад часу іх перасялюць, каб не сумавалі, каб не надкучвалі адзін аднаму. Калі здараюцца канфлікты, то медперсанал хутчэй спытаецца памірыць старых — бо яны ж адна сям'я...

Старшая медсястра Тацыяна Грышко расказала гісторыю пра жанчыну, якая пасля інсульту трапіла ў бальніцу сястрынскага догляду. У яе былі тры сыны, якія жылі ў Мінску. Сыны па чарзе кожныя выхадныя прыязджалі да маці. Думалі, што забяруць яе да сябе, наладзіць ёй нармальны догляд... Аднак, параўнаўшы свае магчымасці з умовамі бальніцы, пераканаліся, што тут іх маці будзе лепш.

Тацыяна СЕГЕН. Фота аўтара.

Каб яно білася...

працэнтаў ад агульнага энергетычнага саставу. Насычаная тлушч (жывёльнага паходжання) павінна складаць трэцюю частку ад усяй ужытых тлушчаў. Такім чынам, колькасць ужытага халестэрыну павінна быць менш за 300 мг/суткі.

Камітэт Еўрапейскага таварыства кардыёлагаў распрацаваў асноўныя задачы прафілактыкі сардэчна-сасудзістых захворванняў у здаровага чалавека:

- ✓ Сістэмы артрыяльнай ціск ніжэй за 140 мм рт. сл.
- ✓ Адсутнасць ужывання тытуно.
- ✓ Узровень агульнага халестэрыну ніжэй за 5 ммоль/л.
- ✓ Халестэрын ліпапратэідаў нізкай шчыльнасці ніжэй за 3 ммоль/л.
- ✓ Хада па 3 км у дзень або 30 хвілін любой іншай фізічнай актыўнасці.
- ✓ Штодня ўжываць не менш за 5 штук пладоў або гародніны (акрамя бульбы).

Святлана БАРЫСЕНКА.

СМАК ГАЮЧАЙ ВАДЫ

ФОТАРЭПАРТАЖ З МЯСЦІН, ПАЗНАЧАНЫХ СВЯТЫМІ КРЫНІЦАМІ

Спрадвеку людзі надзялялі крыніцы сакральным сэнсам, а саму ваду лічылі гаючай. Цяпер вада шануецца не як магутная святыня, як раней (бо з дапамогай водаправода ёй можна наталіцца па першым жа жаданні). Але той, хто аднойчы адчуў смак крынічнай вады, зразумее, чаму неабходна засцерагаць гэты дар прыроды.

Праблема ашчаднага карыстання вадай — сусветная. Невыпадкова перыяд з 2005 па 2015 год аб'яўлены Міжнародным дзесяцігоддзем дзеяннасці «Вада для жыцця», таму ў розных краінах урадавыя і няўрадавыя арганізацыі аб'ядноўваюцца ў сваіх намаганнях захаваць гэты прыродны рэсурс і прыцягнуць да супрацоўніцтва як мага больш людзей. У прыватнасці, у нашай краіне прадстаўніцтва Праграмы развіцця ААН і міжканфесійная місія «Хрысціянскае сацыяльнае служэнне» рэалізуюць праект «Жывая вада — упарадкаванне крыніц Беларусі». Яго тэрмін разлічаны на 12 месяцаў. Праект з'яўляецца толькі часткай шматграннай работы ў краіне для захавання прыроднай разнастайнасці. Праект мае два вымярэнні — сутнасны і сацыяльны. Мэта сацыяльнага заключана ў аб'яднанні намаганняў розных арганізацый для захавання прыроды. Праект фінансуецца пры дапамозе Праграмы малых грантаў Глобальнага экалагічнага фонду і кампаніі «Кока-кола» і прадугледжвае добраўпарадкаванне 4 крыніц на тэрыторыі Беларусі: у Бабруйскім раёне ў вёсцы Бярозавічы, Асіповічкім раёне ў вёсцы Проща, Віцебскім — у вёсцы Друцк і ў самім Віцебску. Праект

мае некалькі мэт. Асноўная — палепшыць доступ людзей да чыстай пітной вады і знізіць узровень забруджвання вадаёмаў. Але не менш важным з'яўляецца і фарміраванне ў насельніцтва экалагічнай культуры і далучэнне яго да прыродаахоўнай дзейнасці.

Днямі прадстаўнікі беларускіх СМІ змаглі ўбачыць на свае вочы тое, што ўжо ўдалося зрабіць у межах праекта. З гэтай мэтай быў наладжаны прэс-тур у Бабруйскі і Асіповіцкі раёны. Сапраўды, з удзелам мясцовага насельніцтва крыніцы цяпер больш зручныя для карыстання. Іх не толькі ўпарадкавалі, але і ўпрыгожылі малымі архітэктурнымі формамі, зрабілі зручныя падходы да вады. Адзін з мясцовых жыхароў расказаў гісторыю пра сталага чалавека, які шмат гадоў даглядаў крыніцу побач з вёскай Бярозавічы Бабруйскага раёна. Стары замацаваў побач з крыніцай калок з кубачкам, каб кожны мог пагаставацца смачнай, халоднай і прэзрыстай вадачкай. Увогуле мясцовыя жыхары не пакідаюць каля крыніц смецце, адказна ставяцца да чысціні крынічнай вады.

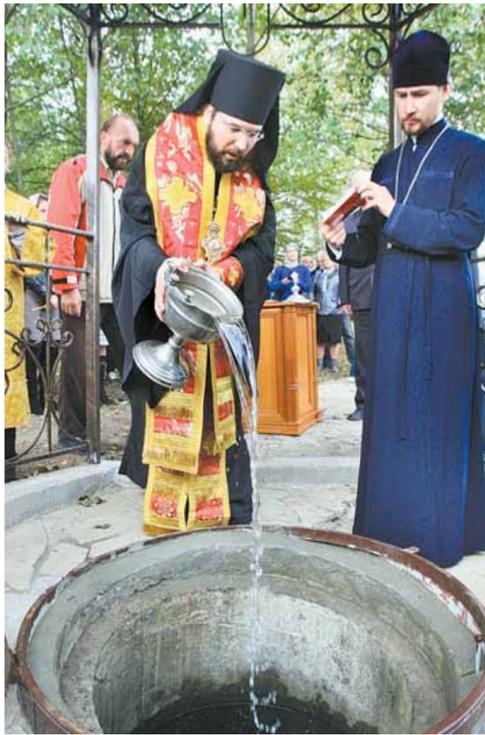
А вось у крыніцы, што ў мястэчку Проща, вельмі цікавая, калі можна так сказаць, біяграфія. Першае дакументальнае згаданне гэтага месца, што недалёка ад Асіповічы, адносіцца да 1864 года. Паводле легенды, аднойчы ў спякотны дзень два сялянныя вандроўнікі напіліся удосталь з яе вады і — цуд! Праз пэўны час да небарак вярнуўся зрок. А на дрэве каля крынічкі людзі потым знайшлі абраз Найсвяцейшай Багародзіцы, які невядомым чынам там апынуўся. Тры разы адносілі людзі знаходку ў бліжэйшую царкву, і кожны раз на наступны дзень абраз зноў з'яўляўся на тым жа самым месцы, дзе неўзабаве было вырашана лабудаваць храм.

Але не заўсёды ён ведаў добрыя часы. У 1926 годзе, у перыяд ганенняў на Царк-

ву, храм быў спалены. Яго аднавілі і асвяцілі толькі ў 1992 годзе. Але з тых часоў да яго і да крыніцы, што знаходзіцца на тэрыторыі комплексу, вернікі і проста наведвальнікі ставяцца з вялікай павагай. І нездарма. У народзе існуе шмат паданняў аб тым, што вада ў ёй сапраўды творыць цуды. Вось адна з такіх гісторый. Адна маленькая дзяўчынка з Бабруйска цяжка хварэла на анкалогію, і яе бацькі ўжо зусім страцілі надзею захаваць жыццё свайму дзіцяці. Аднойчы ў сне дзяўчынка ўбачыла вобраз Божай Маці, якая падказала ёй, як знайсці яе абраз. Шмат храмаў і царкваў аб'ехалася гэтай сям'я, пакуль нарэшце яны наведвалі храм у Прощы. Пакаштаваўшы святой вады, дзяўчынка неўзабаве паправілася. Падобная гісторыя адбылася і з жанчынай, якой лекары паставілі страшны дыягназ — адэнома гіпофізу галаўнога мозга і строга забаранілі акупаць галаву ў сцюдзёную ваду. Ад вярнічкі распачы яна не паслухалася дактароў і аблілася некалькі разоў крынічнай вадай. Цуд ці проста супадзенне абставін, але пухліна ў галаве жанчыны пачала хутка памяншацца.

Цудадзейную крыніцу наведваюць не толькі мясцовыя жыхары. З усёй краіны людзі едуць у Прощу. Часам бываюць тут і госці з краін блізкага і далёкага замежжа. Некалькі разоў, напрыклад, прыязджалі ў храм і вернікі з Канады і ЗША. Раней з-за вялікай колькасці наведвальнікаў стваралася доўгая чарга ахвотных набраць святой вады. Зараз зрабіць гэта будзе лягчэй: на сродкі праекта было праведзена добраўпарадкаванне крыніцы, устаноўлена спецыяльная помпа і падвядзена электрычнасць. Вада будзе падавацца ў краны, усталяваныя каля сцен капліцы.

Паліна ЛАХМАНЕНКА, студэнтка Інстытута журналістыкі БДУ, фота Анатоля КЛЕШЧУКА. Бабруйскі — Асіповіцкі раёны.

■ Кватэрнае пытанне

Крэдыт выдзяляецца…

Па нарматывах

Наша сям’я мае патрэбу ў паляпшэнні жыллёвых умоў. Спадзяёмся, што ў бліжэйшыя гады пабудуем кватэру, вядома ж, з дзяржаўнай падтрымкай… Хвалююць яе памеры, і ў прыватнасці: што азначае тэрмін «тыповыя спажывецкія якасці жылых памяшканняў», які так зніжае долю льготнага крэдыту?

В. Хоміч, г. Гомель.

Сапраўды, у адпаведнасці з падп. 1.4 Указа Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь ад 6 студзеня 2012 г. № 13 максімальны памер ільготнага крэдыту на будаўніцтва (рэканструкцыю) жыллага памяшкання вызначаецца не па каштарысным кошце гэтага памяшкання, а па памерах агульнай плошчы жыллага памяшкання, якая нармуецца для канкрэтнага крэдытагатымалыніка, і па паказчыку кошту будаўніцтва 1 кв. метра агульнай плошчы жыллага памяшкання тыповых спажывецкіх якасцяў для адпаведнага тыпу жылых будынкаў, зацверджанаму мясцовымі выканаўчымі і распарадчымі органамі.

Азначэнне паняцця «жылое памяшканне тыповых спажывецкіх якасцяў» дадзена ў арт. 1 Жыллёвага кодэкса Рэспублікі Беларусь — гэта жылое памяшканне, якое адпавядае вызначаным для пражывання санітарным і тэхнічным патрабаванням і добраўпарадкавана ў адносінах да умоў дадзенага населенага пункта.

Для разліку паказчыка кошту будаўніцтва 1 кв. метра агульнай плошчы жыллага памяшкання тыповых спажывецкіх якасцяў, які выкарыстоўваецца для вызначэння памеру льготнага крэдыту, павінны прымяняцца Указанні па вызначэнні тыповых спажывецкіх якасцяў жылых памяшканняў (зацверджаны загадам Міністэрства архітэктуры і будаўніцтва Рэспублікі Беларусь ад 7.10.1999 г. № 303). Гэты документ вызначае архітэктурна-планіровачныя і тэхнічныя характарыстыкі кватэрных жылых дамоў, якія забяспечваюць бяспечныя і здаровыя ўмовы пражывання, санітарна-гігіенічны камфорт, сацыяльна-функцыянальныя патрабаванні, што гарантуюцца дзяржавай, у адпаведнасці з дзяржаўным стандартам Рэспублікі Беларусь СТБ 1154-99 «Жыллё. Асноўныя палажэнні».

Віктар САВІЦКІ

■ У свеце

Вывучэнне кітайскай як імператыў амерыканскай глыбінікі

Дастаткова цікавы артыкул, названы «Мандарын робіць абавязковым — у дзіцячых садах ЗША» быў нядаўна апублікаваны ў блогу вядомай газеты The International Herald Tribune. Не, яго галоўнай тэмай не з’яўляецца забеспячэнне дзяцей імпартнай садавіной у дзіцячых садах ЗША, як жаман падумаць пры белгым прачытанні назвы. Яе аўтар, Марк Макдональд, закрануў вельмі важную тэму перспектыві трансфармацыі свету і таго, як амерыканская глыбінка спрабуе не адстаць ад прагрэсу, і нават больш за тое, аспрэдзіць іншых.

Артыкул апісвае новы адукацыйны парадак у адным з графстваў Штата Джорджыя. Графства з’яўляецца дастаткова адсталым, як адзначае рэпартаж, 20% насельніцтва жыве ніжэй за ўзровень беднасці, а грамадзкія школы — адны з горшых ва ўсім штаце. Амаль палова школьнікаў не паступае ў каледжы. Каб рэзка выправіць становішча, кіраўніцтва графства адважылася на прарыўны крок — на працягу трох гадоў зрабіць абавязковым вывучэнне мандарынскага (чыноўніцкага) дыялекту кітайскай мовы на ўсіх узроўнях адукацыі — ад дзіцячага сада да каледжа. І дабіцца ў выніку, каб выпускнік свабодна валодаў і англійскай, і афіцыйнай кітайскай мовай.

Прычыны новаўвядзення выкладаюцца суперінтэндантам Рамэйн Далеманд. На яе думку, «вучні, якія цяпер наведваюць элементарную школу, да 2050 года будуць на піку сваёй кар’еры. Яны будуць жыць у свеце, у якім Кітай і Індыя будуць мець 50 працэнтаў ад сусветнага ВПР. Яны будуць жыць у свеце, у якім ім давядзецца заплаціць цяжкую цану калі яны не змогуць паспяхова функцыянаваць у азіяцкай культуры».

У артыкуле адзначаецца, што не ўсе бацькі ў акрузе згодныя з новаўвядзеннем. Некаторыя пытаюцца: чаму б не вывучаць лепш іспанскую, улівчавае, што іспанскамоўны і графстве ўсё больш і больш. Той-сэй з бацькоў традыцыйна па-амерыканску недалюбівае камуніці і ўсё, што з ім звязана. Іншыя адзначаюць, што ў мясцовых школах школьнікаў не заўсёды здольны навучыць гаварыць і па-англійску, не тое што па-кітайску.

Відавочна, што думка бацькоў пра якасць мясцовай адукацыі падзяляецца менеджарамі акругі, паколькі вучыць дзяцей кітайскай яны запрасілі саміх кітайцаў. Па дамоўленасці з Інстытутам Канфуцыя з Дзяржаўнага ўніверсітэта Кенеса графства выпісала 25 настаўнікаў з Кітая, якія ўжо прыбылі для навучання. Кожны настаўнік абшшоўся ў 16 тысяч долараў за год. грошы і для Амерыкі немалыя, але мясцовыя лічаць, што паспяхова будучыня дзяцей у свеце, які імкліва мяняецца, та-го варта. Яскабіла калі ўлічыць, што на гэту суму нізкую якасць навучання ў мясцовых школах

традыцыйнымі метадамі не палепшыць.

А што ў нас у Беларусі? Зразумела, якасць навучання ў беларускіх школах з савецкіх часоў застаецца традыцыйна высокай. З гэтым згодныя і эмігранты, якія сутыкаюцца ў амерыканскай глыбініцы з такой адсталасцю школьнай

сістэмы, якую яны ніяк не чакалі убачыць у адной з самых багатых краін свету. Некаторыя па гэтай прычыне пакідаюць дзяцей ідуць бачулямі і ідуць для працягвання навучання ў айчынай школе, некаторыя і зуміс вяртаюцца на радзіму, разумеючы, што пасля дзяржаўнай амерыканскай школы іх дзеці будуць асуджаны на незаўдасроную долю.

Ёсць у Беларусі і некалькі школ з класамі, дзе выкладаюць кітайскую мову. У той жа час думаецца, што гэтага яўна недастаткова. Кітайскае агенцтва Сінхуа нядаўна з горадсца адпартавала, што па выніках першага паўгода з гэтага года Кітай выйшаў на другое месца ў таваразвароце Расіі. У будучым Еўразійскім саюзе, які знаходзіцца па суседстве з Кітаем і праз Казахстан, і праз Расію, кітайская мова для жыццёвага поспеху будзе не менш важная, чым у ЗША. Ужо цяпер спецыяліст з веданнем кітайскай мовы для многіх беларускіх прадпрыемстваў на вагу золата.

У Мінску нядаўна на біржы працы менавіта для такога спецыяліста прапаноўваўся самы высокі аклад з усіх. І гэта зразумела, улівчаючы прабіўныя здольнасці кітайцаў у бізнэсе, падпісваць з імі кантракт без свайго спецыяліста — справа рызыкоўная. А што ж нас чакае праз 20—40 гадоў?

Пры гэтым канкурэнцыя за спецыялістаў з веданнем рускай і кітайскай будзе вельмі вострая на ўсёй еўразійскай прасторы, і не заўсёды ў Гомелі змогуць прапанаваць такую зарплату, як у Екацярынбургу або Краснаярску, не гаворачы ўжо пра Маскву, Санкт-Пецярбург або Астану. Падключыцца да яе і Украіна, якая цяпер па прыкладзе Беларусі вельмі актыўна развівае супрацоўніцтва з Кітаем. Ёсць рызыка, што я кі мінімум частку дзяцей, якія цяпер вывучаюць кітайскую мову ў беларускай школе, як толькі яны атрымаюць вышэйшую адукацыю перавабця на працу ў суседня дзяржавы.

Таму ёсць сенс задумацца аб пашырэнні штата настаўнікаў кітайскай мовы ў беларускіх школах і выкладчыкаў кітайскай ва ўніверсітэтах — каб нарощчванцы канкурэнтаздольнасці беларускіх эканомікі на глабальных рынках суправаджалася спецыялістамі з веданнем той мовы, якая вызначае яго дынаміку.

Сяргей КІЗІМА, загадчык кафедры міжнародных адносін Акадэміі кіравання пры Прэзідэнце Рэспублікі Беларусь, доктар палітычных навук

■ Свая справа

«МАРК ФОРМЕЛЬ»: ПАТРАБУЮЦА ШВАЧКІ Яны пачыналі з 32 работнікаў, цяпер на прадпрыемстве іх 242

Вялікі плюс жыцця ў маленькім горадзе ў тым, што там ціха і спакойна, лепшая экалогія, стрэсавыя сітуацыі значна менш. Але, разам з тым, нашат менш і прапанов працы, якая б добра аплачвалася. Таму калі дырэктар прадпрыемства, размешчанага ў невялікім райцэнтры, кажа, што сярэдня зарплата яго работнікаў больш за 3,5 млн рублёў, — гэта добрая навіна.

Якая задача з’яўляецца першачарговай для любой мясцовай улады? Каб прадпрыемствы на яе тэрыторыі працавалі. Улады зацікаўлены ў тым, каб у рэгіёне былі прадак, каб былі добрыя дарогі, атрымлівалі месцы, каб людзі своечасова атрымлівалі зарплату і плацілі падаткі. Краіна багацее толькі тады, калі людзі працуюць.

Менавіта таму Уздзенскі райвыканкам і аб’явіў у 2009 годзе тэды яшчэ першы ў краіне конкурс па продажы маёмсанага комплексу стратнага прадпрыемства, у нашым выпадку — швейнай фабрыкі. Асноўнай умовай конкурсу было захаванне працоўных месцаў і стварэнне новых. Да таго ж пераможца павінен быў узяць на сябе нывыкананья абавязачельствы стратнага прадпрыемства.

— Мы перамаглі ў гэтым конкурсе і ў выніку набылі швейную фабрыку ва Уздзе — сваё першае прадпрыемства, — распавядае дырэктар прадпрыемства па вытворчасці ніжняй бялізны кампаніі «Марк Формель» Андрэй СЕРЫКАЎ. — На той момант фабрыка больш за пяць гадоў была стратнай. У цэку працавалі 32 чалавекі. Фактычна мы набылі не дзейны бізнэс, а пляючку для яго, але і ўзялі на сябе абавязачельства арганізаваць 240 працоўных месцаў. Дарэчы, сёлета ў жніўні мы пераадолелі гэтую мяжу — сёння ў нас ужо 242 рабочыя месцы. Прадукцыя кампаніі, акрамя таго, што прадаецца ў Беларусі, экспартуецца ў Расію, Казахстан, ва Украіну…

Але тады, у 2009-м, перад кампаніяй яшчэ толькі стаяла задача вызначыцца з тым, што мышці, і знайсці тэхналогіі, якія б дазвалялі максімальна эфектыўна выпускаць якасны прадукт. «У нашым выпадку — мы прыйшлі да высновы, што гэта будзе ніжняя бялізна, — кажа дырэктар кампаніі.— І першае, за што ўзяліся, — стварэнне комплекснай тэхналогіі. Гэта не толькі абсталюванне, але машыны, працоўны працэс у комплексе, які павінен быць пабудаваны рацыянальна».— Мы вывучалі ўсе асаблівасці стварэння якасных брандавых вырабаў, запрасілі замежных кансультантаў, пасылаі сваіх спецыялістаў на замежныя выставы…» — успамінае Андрэй Серыкаў.

Пачатак алімпійскіх надзей

Больш за 16 мільярдаў рублёў затрачана на мадэрнізацыю і пашырэнне фізкультурна-аздаруленчага комплексу Чысцінскай сярэдняй школы Маладзечанскага раёна. Дзякуючы падтрымцы Мінскага аблвыканкама, тут не толькі адрамантаваны будынак, але і кулёна новая сістэма ачысткі вады для басейна, які абсталёваны раздзяляльнымі палосамі на 4 дарожкі па 25 метраў кожная. Цяпер тут адначасова змогуць займацца каля 30 вучняў.

Пяцярэдняя спартыўная база не адпавядала сучасным патрабаванням, а басейн і вялікая зала былі наогул закрытыя ў сувязі з неабходнасцю правядзення капітальнага рамонту. Аноўлены аб’ект уключае ў сябе басейн, стадыён, а таксама залы: гімнастычную, барацьбы, усходніх адзінаборстваў, сухога плавання, танцавальную, дзве спартыўныя. Тут будуць працаваць секцыі футбола, валејбола, гандбола, настольнага тэніса, шахмат, аэробікі, адзінаборстваў. У прыватнасці, па грэка-рымскай барацьбе і тэйскім боксе. Усё гэта дасць магчымасць не толькі больш эфектыўна праводзіць урокі фізкультуры, але і рыхтаваць юных спартсменаў да спарбінтэаўнага ўзроўню.

— Цяпер мы павінны прыкласці ўдвая больш намаганняў, каб паказаць самую высокую вынікі, — адзначыў падчас адкрыцця спартыўнай базы дырэктар школы Аляксандр Кісель.

Новы комплекс важны не толькі для вучняў і педагогаў, але і для жыхароў пасёлка. Чысць расце і развіваецца. Летась нараджальнасць тут удава перавысіла смертотнасць. І, вядома, маладо-мо сучаснаму пасёлку неабходныя аб’екты сацыяльнай сферы, у тым ліку і спартыўныя.

Таццяна ЛАЗОУСКАЯ.

■ На кантролі

У ЧЫМ ПРЫЧЫНА ДАЎГАБУДУ?

Нярэдка ў СМІ і розныя кантрольныя органы звяртаюцца грамадзяне, якія незадаволены тэмпамі ўзвядзення жылля. Зразумець людзей можна: абяцалі здаць дом пад ключ згодна з графікам уводу, а дом будуець не адзін год. Чаму так адбываецца?

Падвяла інфляцыя

— Пытаннем будаўніцтва жылля ў Камітэце дзяржкантролю надаецца вялікая ўвага, асабліва з улікам росту цен на «квардартныя метры» і падазраючы будаўнічых матэрыялаў. Былі і аб’ектыўныя прычыны, якія вельмі сур’ёзна паўплывалі на вырашэнне жыллёвага пытання, — расказвае Віктар Коціцаў, начальнік упраўлення Камітэта дзяржаўнага кантролю Віцебскай вобласці. — Кіраўніком дзяржавы было агучана патрабаванне: забяспечыць стрымліванне росту цен за кошт адмаўлення ад дарагіх імпартных матэрыялаў, патанення праектаў. Практика работы камітэта паказала, што гэтай эканоміі было недастаткова, каб захаваць цэны на ўзроўні мая 2011 года. Былі сітуацыі, калі расцэнкі, пазначаныя ў праектна-каштарыснай дакументацыі, з улікам прымянення індекса падааражання не дазвалялі закупіць матэрыялы.

Супрацоўнік камітэта прывёў у прыклад адзін з дамоў у мікрараёне «Задняпроўе-3» г. Орша. Кошт работ на сістэме аццплення двухсекцыйнага жыллага дома, згодна з дакументацыяй, складаў

Тады, у 2009 годзе, сярэдняя зарплата работнікаў былой швейнай фабрыкі была крыху менш за 50 долараў. Сёння сярэдні заробак па прадпрыемстве — больш за 3,5 млн рублёў. «Мы стараемся прывабіць работнікаў заробкам і умовамі працы. Некалі і ў Савецкім Саюзе, і ва ўсіх краінах свету работнікі лёгкай прамысловасці атрымлівалі і атрымліваюць зарплату, ніжэйшую за сярэднюю ў краіне. Мы ж забяспечылі зарплату, роўную сярэдняй або вышэй», — з гонарам кажа Андрэй Генадзьевіч.

— На прадпрыемстве працуюць не толькі жыхары Узды, але і Дзяржынска, Стоўбуаў. У цэлым — з населеных пунктаў у радыусе прыкладна 50 км ад райцэнтра. Таму мы арганізавалі цэнтралізаваны падвоз сваіх

работнікаў на працу і з працы дадому. Ды і ўвогуле імкнёмся зрабіць працоўныя месцы максімальна камфортнымі. Напрыклад, у гэтым годзе забяспечылі швейныя цэхі кандыцыянерамі… — пералічвае дырэктар кампаніі.

Ён з гонарам кажа пра тое, што сёння яго прадпрыемства — адзінае ў Беларусі, якое атрымала ліцэнзію аўстрыйскай кампаніі LENZING, інавацыйнай карпарацыі, якая стварыла многія віды сучасных тканін (такіх, як модал, мікрамодал і інш.). Менавіта яе валакно выкарыстоўвае «Марк Формель» пры вырабе новай лініі сваёй прадукцыі — тэрмабялізны. Аб якасці валакна можна меркаваць хоць бы па тым факце, што яно мае цеплаправоднасць у тры разы меншую, чым бавоўна. «Мы правялі ўсе неабходныя выпрабаванні і атрымалі афіцыйнае заключэнне, што апранаць нашу тэрмабялізную могуць нават дзеці!», — сцвярджае наш суразмоўца.

Самае галоўнае патрабаванне, якое мы прад’яўляем да бялізны, — яна павінна быць камфортнай. Калі вы надзелі рэч і больш не заўважаеце яе — вы можаце займацца сваімі справамі. А калі рэч вам цісне, шаруе або яна хорткая, вы думаеце пра яе, а не пра тое, чым займаецеся, — і гэта дрэнна, — разважае Андрэй Серыкаў. — Мы не укладаем грошай у рэкламу і, адпаведна, не бярэм за яе грошай з пакупніка. Нас купляюць дзякуючы таму, што наша прадукцыя камфортная.

У 2010 годзе «Марк Формель» стаў лідарам па арганізацыі новых працоўных месцаў у Мінскай вобласці.

Вяртаючыся да таго, ці спрыяюць мясцовыя ўлады вядзенню бізнэсу, дырэктар прыватнага прадпрыемства заўважыў: «Яны падштурхоўваюць да ўдзелу ў спецыялізаваных выставах. Дапамагаюць наладзіць кантакты з іншымі прадпрыемствамі, арганізуююць сустрэчы з замежнымі бізнэсменамі, залучаюць пасольствы для прасоўвання прадукцыі мясцовых прадпрыемстваў. Гэта і ёсць дапамога».

«І, дарэчы, мы гатовы ствараць працоўныя месцы яшчэ», — усміхнуўшыся, дадаў наш суразмоўца.

Святлана БУСЬКО

ГРУПА МАЛАДЗЁНАЎ СКРАЛА ВЕЛАСІПЕДАЎ НА 30 МЛН

У Мінску затрымана група выкрадальнікаў веласіпедאў. На думку аператыўнікаў, ад яе дзеянняў пацярпелі як мінімум 15 уладальнікаў двухколявых машын, а агульная сума нанесенай шкоды склала каля 30 мільёнаў рублёў.

— Пяцёра мінчан ва ўзросце ад 16 да 19 гадоў з мая па жнівень здзейснілі серыю крадзяжоў веласіпедאў з пад’езду жылых дамоў вуліц Валгаградскай, Кхорныя, Талбухіна, Лагойскага тракта і праспекта Незалежнасці, — расказала прэс-афіцэр Першамайскага РУУС г. Мінска Вольга Куцько. — Здабычу маладзёны прыгледвалі, які правіла, удзень: заходзілі з любым жылцом дома ў пад’езд і метадычна даследавалі паверхі. А вось самі крадзяжы адбываліся ў вярочны час. Хлопцы званілі ў дамафон, каласлава прасілі адчыніць дзверы, маўляў, забылі ключы. Заходзілі на аблюбованы паверх удуух-утрох, супрацьгонныя ці запорныя прылады ўломлівалі ці перакусвалі пры дапамозе прыхопленых інструментаў.

Скрадзенная дарагая тэхніка, якая каштавала 300-500 долараў, прадавалася за 300-400 тысяч рублёў. Атрыманыя грошы пароўну дзяліліся ў групе. Два члены з яе аказаліся раней судзімымі, адзін — за незаконны абарот наркатыхных рэчываў. 19-гадовы арганізатар здзяйснення злычынстваў знаходзіцца ў СІЗА, астатнія пакуль адпущаны пад абавязачельствы аб з’яўленні. Правяраецца датычнасць групы да іншых падобных злычынстваў.

Сяргей РАСОЛЬКА.

МАЗ выпусціў смеццявоз і назваў яго «Сапфір»…

Мінскі аўтамабільны завод прэзентаваў журналістам новаыя мадэлі тэхнікі — смеццявоз і зернявоз. Калі першы — толькі доследны экзэмпляр і яшчэ будзе праходзіць выпрабаванні, то на зернявозы ўжо ёсць канкрэтныя заказчыкі: МАЗ выйграў тэндар і на працягу наступнага года 1000 такіх машын паставіць ва Украіну.

Новы мазаўскі зернявоз.

— Зернявоз быў зроблены па заказе сельскагаспадарчых кампаній. Для гэтай тэхнікі ёсць добрыя нішы ва Украіне і ў Казахстане, — кажа Дзмітрый КАРАТКЕВІЧ, намеснік гендырэктара па тэхнічным развіцці ААТ «МАЗ». — «Фішка» нашага зернявоза ў тым, што гэты аўтацягнік можа перавозіць да 70 кубічных метраў збожжа, семак і іншай сельскагаспадарчай прадукцыі, а па тэхніка-эканамічных параметрах ён пераўзыходзіць аналагі КамАЗа і ЯнАМАЗа.

Што тычыцца смеццявоза, то ён быў сканструяваны і зроблены па заданні Міністэрства жыллёва-камунальнай гаспадаркі для альтэрнатывы імпартным аналагам. Як паведаміў Павел КАРАНКЕВІЧ, галоўны канструктар заводу «Магілёўтрансмаш» (гэты завод уваходзіць у холдынг «БелаўтаМАЗ»), смеццявоз у хуткім часе пойдзе ў доследную эксплуатацыю — хутчэй за ўсё гэта будзе адзін з рабнаў Гомельскай вобласці. Міністэрства ЖКГ выказала зацікаўленасць на набыццё яшчэ дзясятка такіх машын у наступным годзе. Дарэчы, варта адзначыць, што першы экзэмпляр зроблены на базе трохвоснай платформы і з задняй загрузкай, таму ён прызначаны для збору смецця ў прыватным сектары, а не ў шчыльных гарадскіх дварах.

— У дваравых тэрыторыях патрэбна машына з бакавой загрузкай — мы яе будзем рабіць трохі пазней, бо яна больш складаная і там мы, хутчэй за ўсё, не абыйшліся б без пакупных камплектных частак. А стаяла задача зрабіць менавіта беларускі смеццявоз, — патлумачыў Павел Каранкевіч і дадаў, што на другім этапе будзе зроблены смеццявоз на двухвосевым шасі з задняй загрузкай, а на трэцім этапе — ужо смеццявоз з бакавой загрузкай.

Каштаваць смеццявоз будзе каля 1,1 млрд беларускіх рублёў. Як лічыць Сяргей ЗАХАРЭВІЧ, намеснік камерцыйнага дырэктара па рэалізацыі грузавой тэхнікі ААТ «МАЗ», ён будзе канкурэнтаздольны па сваіх цэнавых параметрах: аналаг імпартнай вытворчасці каштуе каля 150 тыс. еўра — і гэта на ўмовах самавывазу з Еўропы, без пошлі і ПДВ. А вось Павел Каранкевіч лічыць, што першапачаткова супернічаць з Мцэнскім заводам «Каммаш» і першапачаткова заводам камунальнага машынабудавання будзе дастаткова складана, бо МАЗу даядзца нейкія выдаткі па наладжванні серыйнай вытворчасці закладваць у першыя ўзоры, а ў канкурэнтаў выпуск ужо даўно наладжаны.

Журналісты таксама пацікавіліся, чаму смеццявоз атрымаў назву «Сапфір». Павел Каранкевіч распавёў, што гендырэктарам была пастаўлена задача, каб назвы мадэляў былі не кшталту «МАЗ-6902В5» (іх спажывуць дрэнна запамінаюць), а яшчэ і мелі «чалавечыя» словы:

— І вось звычайныя канструктары заводу сядзелі і думалі — як машыну назваць? І чамусьці прыйшла такая ідэя. А чаму б і не паспрабаваць, мо прыжывецца? У мяркую, доволі прыгожая назва.

Дзмітрый Караткевіч дадаў, што і далейшыя мадэлі смеццявозаў будуць мець назвы каштоўных камянёў — тапаз, рубін і г.д.

Напрыканцы прадстаўнікі СМІ пацікавіліся ў намесніка гендырэктара, як рухаецца працэс аб’яднання МАЗа і КамАЗа ў адзіны холдынг. Па словах Дзмітрыя Караткевіча, ужо «праведзены ўсе папярэднія ацэнкі, інфармацыя перададзена на самы верхні ўзровень і рашэнні будуць прымацца на ўзроўні прэзідэнта». Дарэчы, на днях з’явілася інфармацыя, што ацэнкі «КамАЗа» і «МАЗа» выраслі ўдвай а і склалі 2 1,6 млрд долараў адпаведна. Дзмітрый Віктаравіч гэты рост патлумачыў так:

— Натуральна, пры кожным падыходзе да гэтага пытання робяцца ўсе магчымыя захады, каб паказаць усё свае актыўны. Нейкія актывы, хутчэй за ўсё, спачатку не былі ўлічаны. Зараз прайшоў час з моманту першай ацэнкі — а там улівчаецца і інтэлектуальны патэнцыял прадпрыемства, які пастаянна расце, улівчаюцца напрацоўкі… За паўгода-год было шмат зроблена, таму і цана расце — няма нічога здзіўнага, — сказаў ён і на пытанне: «Дык мо яшчэ пачакаць, пакуль цана вырасць?» адказаў з усмешкай — «Можа быць».

Пры гэтым дадаў, што «МАЗ» заўсёды гатовы выконваць тыя задачы, якія ставіць урад, таму ў прычыне да аб’яднання прадпрыемства гатовае.

Павел БЕРАСНЕЎ.

Нездоровая паўната

Куды паўзе талія?

У краінах Заходняй Еўропы лішняю вагу або атлусценне маюць ад 10 да 25 працэнтаў мужчын і жанчын. У Расіі ў сярэднім 30 працэнтаў людзей працаздольнага ўзросту маюць атлусценне і 25 — лішняю вагу. Нават у Японіі, дзе лішняя вага рэгіструецца радзей, чым у іншых рэгіёнах свету, у 16 працэнтаў насельніцтва маса цела перавышае верхнюю мяжу нормы.

Паводле слоў загадчыцы аддзлення эндакрыналогіі 1-й гарадской клінічнай бальніцы г. Мінска Наталлі ЛІХАРАД, далёка не ўсе яшчэ разумеюць, што праблема лішняй вагі не абмяжоўваецца выключна дэфектам знешняга выгляду.

Чым небяспечнае атлусценне?

У першую чаргу яно парушае нармальную работу інсуліну ў мышцах, тлушчавай тканцы і печані.

Злоўжыванне простымі вугляводамі павышае колькасць глюкозы і халестэрыну ў крыві. У выніку ўзмоцнена працуе падстраўнікавая залоза, што паступова можа прывесці да цукровага дыябету 2 тыпу.

Лішак тлушчаў, які будама, з'яўляецца асноўным фактарам для атэрасклератычнай бляшкі.

Павелічэнне адноснай масы цела на кожную 10 працэнтаў, незалежна ад іншых фактараў, павышае канцэнтрацыю халестэрыну ў плазме крыві на 0,3 ммоль/л.

Пастаянная гіперглікемія (павышаны ўзровень глюкозы ў крыві) спрыяе ўзнікненню парушэнняў у згусальнай сістэме крыві, што прыводзіць да павышанага тромбаўтварэння. У сваю чаргу, павышанае тромбаўтварэнне паскарае развіццё атэрасклерозу. Узнікае заганнае кола.

АТЛУСЦЕННЕ І...

працягласць жыцця (паводле прагнозаў, кожны лішні кілаграм вагі аднімае ў хворага на атлусценне каля 2 месяцаў жыцця; поўныя людзі жывуць дзесьці на 10-12 гадоў менш за тых, у каго вага нармальна).

рак (наяўнасць атлусцення павялічвае рызыку развіцця раку прастаты ў мужчын і раку эндометрыя ў жанчын).

апорна-рухальны апарат (развіваецца артрыты, артрозы).

варыкозная хвароба (да яе прыводзіць павышаная нагрузка на вены, асабліва ніжніх канечнасцяў).

хранічны халецыстыт (запаленне сценкі жоўцевага пухыра з утварэннем камянеў ці без іх — часты спадарожнік атлусцення).

дэпрэсіўныя станы.

Ці ёсць у вас праблема?

Аптымальным паказчыкам, які дазваляе ацаніць масу цела, ступень яе дэфіцыту або лішку, лічыцца ІМЦ масы цела. Разлічваецца ён па формуле: ІМЦ (індекс масы цела) = маса цела (кг): рост (м)². Напрыклад:

70 / 1,7 x 1,7

Table with 3 columns: Стан масы цела, ІМЦ, Рызыка спадарожных хваробаў. Rows show ranges for normal, overweight, and obese.

Дыяпазон нармальнай вагі з узрастаннем мяняецца. Іншымі словамі, ва ўзросце 60 гадоў чалавек павінен важаць прыкладна столькі, колькі вахуў у 18-20. Дапушчальная прыбыўка ў вазе для дарослага жывата — не больш за 5 кг.

Рызыка развіцця ускладненяў атлусцення і спадарожных хваробаваньняў цесна звязана з асаблівасцямі назалашвання тлушчавай тканкі ў арганізме. У гэтым сэнсе вылучаюць атлусценне андроіднае (цэнтральнае, абдамінальнае, у форме яблыка) і гіядаічнае (у вобласці сцёгнаў і ягадзіц, у форме грушкі). Адкладанне тлушчу ў вобласці жывата, калі тлушч назалашваецца пераважна вакол унутраных органаў, з'яўляецца больш небяспечным. Верагоднасць развіцця захворванняў і заўчаснай гібелі пацыентаў значна

на вышэй, чым пры атлусценні па тыпе грушкі. Ацаніць ІМЦ талія/сцёгнаў можна шляхам супастаўлення гэтых двух паказчыкаў. Нармальнае значэнне ІМЦска такое:

- мужчыны — < 0,9
●жанчыны — < 0,8.

Інфарматыўным паказчыкам наяўнасці абдамінальнага атлусцення з'яўляецца паказчык акружнасці таліі.

Table with 3 columns: Рызыка для здароўя, мужчыны, жанчыны. Rows show waist circumference ranges and risk levels.

Калі акружнасць таліі і/або ІМЦ талія/сцёгнаў перавышае вышэйназваныя нормы, значыць, ёсць рызыка найбольш небяспечнага для здароўя абдамінальнага атлусцення.

Чаму гэта здараецца?

— Людзей з атлусценнем, якія прыходзяць да ўрача з мэтай выяўлення прычыны іх такога стану, нярэдка чакае расчараванне, — расказвае Наталлі Міхайлаўна. — Паколькі ўрач нават без усяякіх абследаванняў адназначна парэкамендуе такую пацыенту дыету і рэгулярныя фізічныя практыкаванні. Пацыентам жа хочацца пачуць, што ў іх ёсць нейкая больш пэўная прычына, над якой трэба толькі працаваць... Між тым на сёння вылучаюць дзве формы атлусцення: эндакрынную і ліментарна-канстытуцыянальную. Першая ўзнікае пры недастатковай шчытнасці залозы, яечнікаў, пры гіперкартыцызме. Важна таксама адзначыць, што сапраўднае эндакрыннае атлусценне амаль ніколі не бывае вельмі выражаным (ІМЦска масы цела вагаецца ў межах 27-35 кг/м²).

Абсалютная большасць людзей пакутае ад ліментарна-канстытуцыянальнага атлусцення. І першая прычына такіх парушэнняў — залішняе ўжыванне тлушчаў з прадуктамі харчавання. Падчас шматлікіх навуковых даследаванняў было высветлена, што лішак ужывання тлушчаў прыводзіць да аслаблення паўцыты насычэння, і колькасць ежы, якая ўжываецца, павялічваецца. Гэта адбываецца таму, што насычанае тлушчамі ежа спрыяе меншаму расцягванню страўніка, павышае хуткасць яго апражэння. Такім чынам, той, хто аддае перавагу тлушчам, спажывае ў 2 разы больш калорый за суткі, а калорыі, атрыманыя з тлушчаў, хутчэй назалашваюцца ў арганізме, чым залішняе ўжыванне і рухальная актыўнасць — гэта ўсур'ёз і надоўга.

«Залатыя правілы» рацыянальнага харчавання: 1. Паазбягаць ужывання тлушчаў, алкаголю і лёгкаасваляльных вугляводаў. 2. Аснову харчавання павінна складаць гародніна. 3. Размеркаванне вугляводаў на працягу дня павінна быць раўнамерным. 4. Неабходна задавальваць патрэбу арганізма ў бялках, вітамінах і мікраэлементах. 5. Ад вады не худзеюць, ад вады не паўнеюць. 6. Ужыванне солі павінна быць умераным. 7. Харчаванне павінна быць дробным — 5-6 разоў на дзень.

Усе віды фізічнай актыўнасці добра. Лячэбная хада — універсальны від фізічнай актыўнасці. Хада 2 разы на тыдні прыводзіць да зніжэння сардэчна-сасудзістай смяротнасці незалежна ад іншых фактараў. Фізізанятак умеранай інтэнсіўнасці неабходна ўдзяляць 30 хвілін штодня. Гэта моцны быць і тры прагрукі па 10 хвілін. Сачыць за пульсам! Калі ў 20-29 гадоў бяспечная мяжа пульсу 115-145 удараў за хвіліну, то ў 40-49 — 105-130, а ў 60-69 — 95-115.

Застаецца дадаць, што пахудзеннем трэба займацца 365 дзён на год. Што да медыкаментознай тэрапіі, якая можа прымяняцца пры лячэнні атлусцення, то на сёння існуе некалькі афіцыйна дазволена прэпаратаў, працэнтаў мае патрэбу ў медыцынскай дапамозе з-за развіцця захворванняў, якія спадарожнічаюць атлусценню.

ШТО ТАКОЕ МЕТАБАЛІЧНЫ СІНДРОМ?

Назалашванне тлушчавых адкладаў у вобласці жывата азначае развіццё цэлага комплексу метабалічных парушэнняў.

Святлана БАРЫСЕНКА

Краіна здароўя

Выпуск № 5 (299)

ВАС ЧАКАЕ ВАКЦЫНАЦЫЯ

Галоўная медыцынская сястра 18-й гарадской паліклінікі г. Мінска Грына ТКАЧЭНКА.

— З пахаладаннем мы нагадваем аб тым, што надыхоў час рабіць пэўныя захады засцярогі ад грыпу і яго цяжкіх наступстваў. Гэта ў першую чаргу прафілактыка, якая ўключае ў сябе прыём лекавых прэпаратаў, якія павышаюць супраціўляльнасць арганізма да інфекцыі за месяц да пачатку сезонага пад'ёму захваральнасці на грып і на працягу ўсёй эпідэміі, інакш кажучы, 4-6 тыдняў. Другі важны момант — вакцынацыя. Як асноўны і найбольш эфектыўны метад прафілактыкі. Дзякуючы вакцыне, захворванне або папярэджваецца да яго пачатку, або працякае лёгка і без ускладненняў. Вакцынаванне павінна праводзіцца за 1,5-2 месяцы да пачатку эпідэміі грыпу, якая звычайна надыходзіць у Беларусь у студзені—сакавіку. Імунітэт да віруса захоўваецца да 8-10 месяцаў. Паліклініцы гарада маюць дастатковую колькасць вакцыны, каб усе ахвотныя маглі прыняць прафілактычныя меры па захаванні свайго здароўя.

■ Нефарм-укол

АДЭНОІДЫ ПАГАРШАЮЦЬ ДЫХАННЕ, ЗНІЖАЮЦЬ СЛЫХ

Міндаліны падняжэння, або «гланды», глотчная і язычная міндаліны паважлівае дзіцяці змагацца з бактэрыямі, якія трапляюць у глотку падчас дыхання і ўжывання ежы, фарміруюць мясцовы імунітэт. Дзесьці ў 2-7 гадоў дзіця пералічынае працуе вельмі напружана, паколькі ў гэты час уздзе папярэе кантакты з равеснікамі і часта пакутае ад рэспіраторных інфекцый. Пры гэтым, калі імунныя сілы дзіцяці недастаткова моцныя, лімфоідныя органы павялічваюцца ў аб'ёме.

Паводле слоў валеолага 23-й гарадской дзіцячай паліклінікі г. Мінска Алены ГАРНІЦКАЙ, такое павелічэнне падняжэнных міндалінаў называецца гіпертрафіяй, або танзілітам. Павялічаная, з хранічным запаленчым працэсам, глотчная міндаліна — гэта адэноіды. У дарослых захворванне сустракаецца рэдка, а ў дзіцяці ад 3 да 7 — даволі часта.

Працяглым захворваннем трахеі і бронхаў, можа выклікаць і абвастрэць алергію, праўляюцца нават у выглядзе бронхіальнай астмы, алергічнай рынаітаў, аталічнага дрэматыту.

Адэноіды, запалючы насаглотку, абцяжарваюць насавое дыханне, пагаршаюць работу слыхавых труб, якія не могуць у дастатковым аб'ёме дастаўляць паветра ў сярэдняе вуха, у выніку чаго развіваецца сакраторны атыт, што можа прывесці да зніжэння слыху, а падчас пранікнення ў вуха інфекцыі, — да вострага гнойнага сярэдняга атыту.

З-за таго, што нос не выконвае свае функцыі, у дыхальны шлях трапляе не ачышчанае, не саргэатае і не вільготнае паветра, што павялічвае верагоднасць запаленчых працэсаў у глотцы, гартані, трахеі, бронхах, ляркіх. Дрэннае дыханне праз нос спрыяе і напраўленаму развіццю інфекцыі, змяняюцца форма твару («адэноідны твар»).

ШТО СПРЫЯЕ З'ЯВЛЕННЮ АДЭНОІДАЎ?

- 1. Спадчыннасць.
2. Запаленчыя хваробы носа, горла і гартані, рэспіраторныя вірусныя інфекцыі, адзёр, коклішы, ангіна і інш.
3. Перакармліванне.
4. Схільнасць да алергічных рэакцый, недастатковы імунітэт.
5. Вельмі цёплае, сухое паветра, дрэнная экалагічная сітуацыя.

ЯК ПРАВODЗІЦА ДАСЛЕДАВАННЕ?

Калі дзіця часта пакутае ад насмарку, які доўжыцца больш за 10-12 дзён, пачынае ўсё горш дыхаць носам, храпе ў сне, недачувае (ператывае або павялічвае гук у тэлевізары), трэба паказаць яго оталарынаголагу. Ён выканае пальцавае даследаванне насаглоткі. Рэнтгенаўскае даследаванне дае досыць сумніўныя вынікі, а таму прымяняюцца радзей, а эндаскапічнае прымяняецца пры складаных для дыягностыкі выпадках.

Ці трэба лячыць адэноіды?

Лячыць неабходна не адэноіды, а хранічны запаленчы працэс у іх, які называецца адэнаідытам. Пакуль не развіліся змяненні, пра якія ша размова вышэй, прымяняюцца:

- мясцовае лячэнне ў выглядзе кропель, арашэнняў слізістай абалонкі носа і насаглоткі воднымі рэстварамі з супрацьзапаленчымі, антыалергічнымі і антымікробнымі вартасцямі;
— агульнае лячэнне (вітаміны, фізіятэрапія, напрыклад, магніта-, лазератэрапія, інгалцыі);
— гамаеапатыя.

Пры зменах з боку вушэй, хранічных бронхалёгачных і іншых станах адэноіды выдзяляюць. Планавае аперцыя выконваецца пры поўным здароўі, рэмісіі хранічных хвароб. Дзецяма да 8 гадоў — без мясцовага аб'яжвання, пасля 8 гадоў — з арашэннем лідакаінам. Час маніпуляцыі — 5-6 секундаў. Ад выдалення адэноідаў ультрагукам і лазерам хірургі даўно адмовіліся з-за валькай рызыкі ускладненняў. Звычайна дзіця выліваецца дадому на наступную раніцу.

Поўнацэнная рана ў насаглотцы зачыкае праз 2-3 тыдні. Праз месяц ніякіх абмежаванняў у лядзе жыцця і рэжыме харчавання няма. Ёсць верагоднасць, што адэноіды вырастуць зноў, але гэта здараецца даволі рэдка. Аднак гэта можа адбыцца не раней як праз 7-12 месяцаў. За гэты час паспявае аднавіцца функцыя слыхавых труб, носа, павялічваецца аб'ём насаглоткі, і таму адэноіды не даюць ранейшага згубнага эфекту.

ТРЫ ПРАВІЛЫ ДЛЯ ДАРΟΣЛЫХ:

- 1. Загартоўвайце дзіцяці з першых месяцаў жыцця.
2. Даўчайце з малых гадоў да фізікультуры і спорту.
3. Своечасова лячыце хваробы верхніх дыхальных шляхоў.

Святлана БАРЫСЕНКА

УВАГА - ТУМАН!
Традыцыйна восенню на некаторых участках дарог, асабліва поблізу вадаёмаў і рэк, згуджаецца туман. Такія ўмовы надвор'я патрабуюць ад вадзіцеляў і пешаходаў дадатковай увагі.
Пры пападанні ў паласу туману неабходна:
- вадзіцелям: знізіць скорасць руху, павялічыць дыстанцыю да транспартных сродкаў, якія едуць наперадзе, рухацца з уключанымі бліжэйшымі і проішчуджанымі фарамі, уключыць аварыйную святлавую сігналізацыю, паазбягаць розкіх маневраў і тармажэнняў, адмовіцца ад перастрэенняў, абганяў і апражэнняў.
- пешаходам: нават днём выкарыстоўваць канцэнтрыраваныя бачнасці або прыкладваць да адзення святловыраўнальныя элементы, рухацца толькі паўсустран транспартнага патоку, знаходзіцца на мяжы бачнасці адлегласці ад прэзых частак дарогі.

«НАЦЫЯ ПАВІННА БЫЦЬ МОЦНАЙ І ЗДАРОВАЙ!»

Менавіта ў гэтым галоўна мэта нашых спаборніцтваў, адначасна старшыня Федэрацыі прафсаюзаў Беларусі Леанід Коўкі ў Гродне на ўрачыстым адкрыцці фінальных спаборніцтваў XIV рэспубліканскай спартакіяды прафсаюзаў.

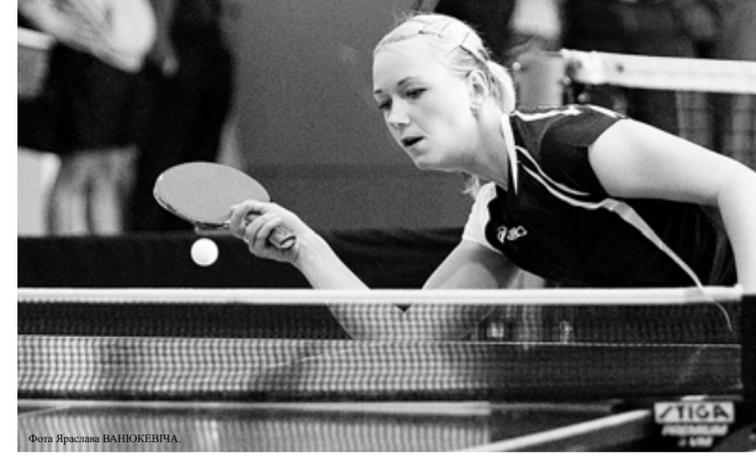
Гэтыя спаборніцтвы — бадай, самая масавая ў краіне, прычым, колькасць удзельнікаў пастаянна павялічваецца. Сёлета ў горадзе над Нёманам сабраліся больш за 1200 аматараў фізікультуры і спорту з усёй Беларусі — 27 каманд. Гэта прадстаўнікі самых розных прафесій, якія на працягу некалькіх дзён спаборнічаюць у васьмі відах спорту — валеболе, міні-футболе, плаванні, настольным тэнісе, б'ял'ярдзе, гіравым спорце, дартсе, а таксама ў мнагабор'і, якое

ўключае лёгкую атлетыку, гімнастыку і плаванне. Пры гэтым для шрагу дысцыплін распрацавана спецыяльная сістэма каэфіцыентаў згодна з узрастам удзельнікаў.

— Будзе зацікаўленасць — наступным разам праграма спартакіяды можа пашырыцца, — не выключнае дырэктар спартыўнага клуба Федэрацыі прафсаюзаў Беларусі Аляксандр Паўлюоскі. — Што ж датычыцца цяперашніх спаборніцтваў, то ў Гродне судова база для іх правядзення. Будзьце здэвінчаны не толькі чатыры спартыўныя залы, але і аквацэнтр.

Дарчы, у спартакіядзе ўдзельнічаюць многія кіраўнікі прафсаюзных арганізацый. І сапраўды, да здаровага ладу жыцця лепш за ўсё заклякае не словам, а асабістым прыкладам.

Барыс ПРАКОПЧЫК.

Фота Яраслава ВАНЮКЕВІЧА.

■ Песню бярэць з сабой...

ЖЫВАЯ КРЫНІЦА

Песня «Жывая крыніца» выяўляе творчую і грамадзянскую сутнасць Уладзіміра Карызына-кампазітара, яго духоўныя пошукі. Лёс творцы непарыўна звязаны з лёсам роднай зямлі, і ён шчыра, пранікнёна аявае яе, усплаўляе гаючае харавое, разнастайнае малюніцтва.

Кампазітар працуе ў розных жанрах. Папулярнасць набылі яго вакальныя творы. Напоўненыя светлай лірычнасцю, эмацыянальнай непасрэднасцю, яны вабяць сучаснікаў, прасвятляюць іх. У сучасны тэхнізаваны перыяд менавіта песня з'яўляецца той духоўнай крыніцай для людзей, якая дае ім душэўную падтрымку, паучыцёвую раўнавагу, умацоўвае веру ў чысціню узаемаадносін, у справядлівасць.

У аснову песень і хораў Уладзімір Карызна паклаў вершы Максіма Багдановіча, Петруся Броўкі, Пімена Панчанкі, Максіма Танка. Звяр-

таецца кампазітар і да лірыкі паэтаў малодшага пакалення. Найбольш плённа разгортваецца яго супрацоўніцтва з баяцкам — Уладзімірам Іванавічам Карызнам. У яго паэзія, адметная меладыйнасцю, выразнасцю мовы, рытміка-інтанацыйным багаццем, лёгкакладзецца на музыку. І узнікаюць рамантычныя песні, у якіх паўцывы свет лірычных герояў арганічна пераплятаецца з рознымі праявамі наваколнай прасторы. Тры-вала застаюцца ў памяці іх сумесныя вакальныя творы «На азёрах сініх», «Каліна ў полі», «Зоркі золкае каханне», «Зберажы нас, каханне», «Развіталыя» і шмат іншых. А песня «Жывая крыніца» ў выкананні заслужанай артысткі Беларусі Наталлі Раманскай успрымаецца своеасаблівай малітвай — нібы родная прастора, сама зямля моляць-заклікае зберагчы прыродную чысціню, першароднасць...

Музыка Уладзіміра У. Карызына Верш Уладзіміра І. Карызына

Musical score for the song 'Жывая крыніца' by U. Karizina, with lyrics by I. Karizina. The score includes a key signature of one sharp (F#) and a tempo marking of Moderato. The lyrics are: '1. Ле сцяжылі за гор - каб, як сцяжылі вясніну - і сцяжылі ў са, пах. Ці спёка даймае, Ці вецер мяцельцу гоніць, Крыніца жывая І з Богам, і з вамі гамаіцца. Прыпеў: Прытуліце яе, да душы прытуліце, Гляньце ў вочы яе, сэрцам ёй не зманіце Як бы цяжка вам ні было, Як бы светла вам ні было — Беражыце яе, беражыце! А кветкі, як зічкі, Запаліць пара веснавая — Ля самай крынічкі Шчаслівы салюйка спявае... Надзеі напоіць Крыніца чароўнай вадою І сэрца ўспакоіць, Ад ліха заслоніць сабою. Прыпеў: І сум ваш заросіць, І дасць вам крыніца прытулак, Павея не папрасіць Нічога за гэты ратунак. Святая крыніца Не скардзіцца, што ёй зацесна, — Вяснянкі сцяжыцца, Зямлі нашай чыстая песня. Прыпеў.

Гэтай песняй сярбы і калегі віншуюць Міколу Барбука, дырэктара Грабніцкаўскай сярэдняй школы Чэрвеньскага раёна, з юбілеем.

Падрыхтаваў Міхась ШАВЫРКІН

МІМА КАСЫ

Мінскі кінатэатр «Цэнтральны» стаў першым, на сеансы якога можна купіць квітка анлайн.

Цяпер, каб схадзіць у кіно, вам не трэба бегчы ў касу па квіток загалом. Можна проста зрабіць гэта праз інтэрнэт у рэжыме анлайн. Зайшоўшы на сайт kinoteatr.megamot.by, выбіраеце «Цэнтральны», дату, цікавы вам фільм, час сеанса і браніруецеце найбольш зручны для вас месцы. Аплаціць забраніраваныя квітки можна любым спосабам, даступным на сайце: інтэрнэт-банкінг, праз банкамат альбо інфаксім, аплата налічымі грашыма ў касе пры атрыманні забраніраванага на сайце квітка. У выпадку аплаты праз інтэрнэт вы самі раздрукоўваеце квіток на хатнім прынтэры з «рукаворным дакументам» ідзеце ў кіно.

У хуткім часе на сайце можна будзе здзейсніць анлайн куплю квіткаў і ў іншыя кінатэатры сталіцы, а таксама ў драматычныя тэатры Гродна, Магілёва, Брэста, Бабруйска, Салігорска, Ліды і Горак.

Практычна пашырэння інтэрнэт-магчымасцяў наведвальніку тэатраў і кінатэатраў у свеце імкліва пашыраецца. Сёння ў рэжыме анлайн можна не толькі купіць і браніраваць квітки, праводзіць прэс-канферэнцыі, а нават глядзець эксклюзіўнае кіно. Такія магчымасці былі сёлета, напрыклад, у глядачоў паралельнай конкурснай праграмы 69-га Венецыянскага кінафестывалю «Далаягляд». За сімвалічную для еўрапейцаў плату (каля 4 еўра) можна было паглядзець анлайн некаторыя конкурсныя фільмы акурат у дзень жывога паказу ў кінатэатры. Неблагі варыянт для лянлівых кінаману альбо для тых, у каго няма магчымасці прыхаць на адзін з буйнейшых кінафорумаў свету.

Вольга ЧАЙКОўСКАЯ.

Жырандоля

Выпуск № 31 (160)

БРЭСТ. ФЭСТ

Сёння ў Брэсце расцелюць чырвоную дарожку ў гонар кіно!

3 29 верасня па 2 кастрычніка ў самым заходнім абласным цэнтры Беларусі ў сёмы раз пройдзе Рэспубліканскі фестываль беларускіх фільмаў. Сёлета для ўдзелу ў фестывалі было прадстаўлена каля 90 фільмаў. У выніку адбору ўдзел у фэсце возьме 51 фільм: 6 анімацыйных, 4 ігрыявы, 5 тэлефільмаў, 19 дакументальных, 17 студэнцкіх.

У Брэсце збярацца, па сутнасці, увесь цвет айчынай кінематографіі. У гонар якога на адкрыцці фестывалю перад уваходам у кінатэатр «Беларусь» нават расцелюць чырвоную дарожку. У праграме гуляць прывітанні як самавітых твораў (Міхаіл Тумеля, Ірына Кадзюкова, Уладзімір Пяткевіч, Андрэй Кудзінка, Алена Турава, Аляксандр Яўрамаў і інш.), так і маладых рэжысёраў, на якіх усе мы маем вялікі надзеі. Так, будзе паказаны фільм студэнцкай Акадэміі мастацтваў Марыі Курчовай і шырока вядомага ў вузкіх колах маладога кінаэксперыментатара Alexei De Brogne.

Дакументальныя стужкі кінастудыі «Летапіс» і Беларускага відэацэнтра таксама даволі шырока прадстаўлены ў сёлётай праграме. Сярод самага адметнага: «Цяпло» Віктара Аслюка, «Званар» Кацярыны Махавай, «Кінааматар. Восенскі сон» Вольгі Дашук, «Любча. Восем дзён

лета» Ірыны Волах, «Марк Шагал. Неразьяна рэальнасць» Зоі Катковіч і інш. Сваю стужку прадставіць і Студыя ў ім'я с'вятога Іаана Воіна, якая апошнія некалькі гадоў паспяхова стварае малабюджэтыя фільмы даволі добрай якасці. У Брэст студыя прывязе «Трошкі раю» рэжысёра Максіма Міхальцова. Адым словам, брастаўчанам ёсць на што падзівацца ў кінатэатры «Беларусь» і «Мір», у якіх пройдуць асноўныя паказы.

Мяркуюцца, што гэтым разам фестываль наведвае народная артыстка Расіі Вольга Аструмава. А таксама беларускія славуціцы: Пётр Яфімаў (выканаўца ролі ў фільме адкрыцця фестывалю «Скрасці Бельмандо» (рэж. М. Князеў); народны артыст БССР Геннадзь Гарбук; народны артыст Беларусі Сяргей Журавель, а таксама Святлана Бароўская, Віктар Рыбчынскі, Вольга Водчыц і іншыя акцёры, рэжысёры, апэратары. Будзе, адным

словам, магчымасць паглядзець на беларускіх кіназор. Шкада толькі, што за столькі гадоў, фестываль у Брэсце так і не ператварыўся ў сур'ёзнае мерапрыемства, а застаецца фестывалем для «сваіх», які сціпла рэкламуецца і не менш сціпла праводзіцца. Хаця, зрэшты, можа гэта не ў фестываль справа. Было б, як той казаў, якаснае кіно...

Дарчы, пра кіно. Стужка «Скрасці Бельмандо» — новая беларуская камедыя, якая першы поспех атрымала на сёлётай доўгай прывязе «Трошкі раю» рэжысёра Максіма Міхальцова. Адым словам, брастаўчанам ёсць на што падзівацца ў кінатэатры «Беларусь» і «Мір», у якіх пройдуць асноўныя паказы.

Мяркуюцца, што гэтым разам фестываль наведвае народная артыстка Расіі Вольга Аструмава. А таксама беларускія славуціцы: Пётр Яфімаў (выканаўца ролі ў фільме адкрыцця фестывалю «Скрасці Бельмандо» (рэж. М. Князеў); народны артыст БССР Геннадзь Гарбук; народны артыст Беларусі Сяргей Журавель, а таксама Святлана Бароўская, Віктар Рыбчынскі, Вольга Водчыц і іншыя акцёры, рэжысёры, апэратары. Будзе, адным

Той самы кот! Падчас здымак стужкі «Скрасці Бельмандо».

Традыцыйна фестываль праходзіць раз на два гады пры падтрымцы Міністэрства культуры, брэсцкіх абл- і гараўскіх адміністрацый, Нацыянальнай дзяржаўнай тэлекампаніі, Нацыянальнай кінастудыі «Беларусь-фільм», Беларускага відэацэнтра і Беларускага саюза кінематографістаў.

Вольга ЧАЙКОўСКАЯ.

■ Фестывалі

Два Башметы ў адным горадзе

Плюс дзве прэм'еры, але без беларускіх твораў

Сёмы раз наша краіна праводзіць фестываль у гонар артыста іншай краіны Юрыя Башмета. Праўда, калі гаворка пра музыкантаў, вядомых у свеце, ды яшчэ народных артыстаў СССР, то ўсё здаецца зразумела. Ды і даваць павінна сама па сабе магчымасць паслухаць музыку і добрых музыкантаў, якія ў Мінск прывязджаюць на фестываль. Што да самога Юрыя Абрамавіча, то ён у Мінску быў даволі частым госцем яшчэ з савецкіх часоў, і неаднойчы выступіў на той жа сцэне Белдзяржфілармоніі. Цяперашнія рэгулярныя восенскія сустрэчы праходзяць ужо ў рамках фестывалю, гадоўнай ідэяй якога з'яўляецца ўдзел самой зоркі. Але ж калі Рэспубліка Беларусь ідзе на правадзённым такога фестывалю, то напэўна, можа скарыставаць магчымасць прарэкламаваць праз яго і сваё музычнае мастацтва. Было б лагічна, тым больш што сярод заснавальнікаў — Міністэрства культуры, установа дзяржаўная. Клопат пра беларускую музыку — справа дзяржаўная. Можна было б два дзяржаўныя (калі яны ў нас ёсць) інтарсы наспрабаваць сумясяціць. Каб людзі даведваліся, што ў Беларусі ёсць свае цудоўныя музыканты, якім патрэбна ўвага, што нашы кампазітары могуць пісаць цікавую сучасную музыку. Дарчы, раней на фестывалю яе можна было пачуць, калі, напрыклад, на адкрыцці выконваўся беларускі твор...

— Сёлета на фестывалі дзве вялікія прэм'еры — «Сіцкс» Гія Канчэлі і прэм'ера Радзіона Шчадрына, якая адбудзецца 30 верасня — новы канцэрт, які наўдана напісаны, пакуль было толькі дзве яго прэм'еры. Радзіон Шчадрын дазволіў зрабіць прэм'еру ў Беларусі нават перад Масквой. Гэта гонар для Мінска, тым больш калі на фестывалі Башмета твор прагучыць у выкананні Аляксея Аргычука, лепшага габайста свету, прафесара Жэнеўскай музычнай акадэміі, — гаворыць Расціслаў Крымер.

27 верасня адбылася яшчэ адна прэм'ера. Госцем фестывалю стаў грузінскі кампазітар Гія Канчэлі. Яго музыку, напэўна, не ведаюць хіба што дзеці, якія пакуль не мелі магчымасці паглядзець класіку савецкага кіно — фільмы «Міміно» і «Кін-дза-дза». Аўтарам музыкі да іх стаў менавіта гэты кампазітар. Але была магчымасць паслухаць яго іншую, больш сур'ёзную музыку — у Беларусі прагучала прэм'ера яго твора «Сіцкс» для алты, хору і аркестра. Саліраваў на аальце Юрыя Башмет.

— Мы з вялікім задавальненнем вітаем беларускіх музыкантаў на фестывалі Башмета, і ўсе беларускія кампазітары ведаюць пра тое, што калі яны напішучы творы і захоўваюць, каб іх выканалі, то мы з задавальненнем прапануем прыём. Што тычыцца беларускіх твораў, то як толькі яны з'явіцца, мы будзем рады...

Юрыя Башмет дадаў: — Трэба прыдумаць нейкі адмысловы дэвіз. Калі ў Маскве адкрываўся фестываль «Маскоўская восень», то абавязкова выконваліся творы членаў Саюза кампазітараў. Прэм'ера была. Калі я пачынаў іграць яшчэ маладым хлопцам, выступаў на фестывалю, то іграў прэм'еры. Калі фестываль прыдумае дэвіз нейкі, мы гарантуем кампазітарам, што абавязкова адбудзецца прэм'ера, а вось далей залежыць ад самой музыкі, як будзе жыць твор. Але трэба запраسیць іх на наш фестываль, каб яны ведалі, што праз год у іх можа адбыцца прэм'ера тут.

Якія збыццё словы? У 2009 годзе на прэс-канферэнцыі зайшла гаворка пра беларускую музыку на фестывалі, маэстра ўжо звяртаў увагу на тое, што было б нядрэнна, каб яна была. Значыць, прынцыпова не супраць. Дык у чым жа тады справа? Ніяко сапраўды прасцей рабіць выгляд, што беларуская музыка няма, калі яна насамрэч ёсць...

Юрыя Башмет дадаў: — Трэба прыдумаць нейкі адмысловы дэвіз. Калі ў Маскве адкрываўся фестываль «Маскоўская восень», то абавязкова выконваліся творы членаў Саюза кампазітараў. Прэм'ера была. Калі я пачынаў іграць яшчэ маладым хлопцам, выступаў на фестывалю, то іграў прэм'еры. Калі фестываль прыдумае дэвіз нейкі, мы гарантуем кампазітарам, што абавязкова адбудзецца прэм'ера, а вось далей залежыць ад самой музыкі, як будзе жыць твор. Але трэба запраسیць іх на наш фестываль, каб яны ведалі, што праз год у іх можа адбыцца прэм'ера тут.

Якія збыццё словы? У 2009 годзе на прэс-канферэнцыі зайшла гаворка пра беларускую музыку на фестывалі, маэстра ўжо звяртаў увагу на тое, што было б нядрэнна, каб яна была. Значыць, прынцыпова не супраць. Дык у чым жа тады справа? Ніяко сапраўды прасцей рабіць выгляд, што беларуская музыка няма, калі яна насамрэч ёсць...

Юрыя Башмет удакладніў, што «Сіцкс» — яго любімы твор Гіа Канчэлі. «Ёсць Боскія падарункі. Я шмат твораў выконваў, сярод іх ёсць тыя, якія значныя для мяне не толькі ў рамках музыкі, а як сапраўды падарункі ў жыцці. Такіх твораў усяго 3-4. «Сіцкс» сярод іх».

Яшчэ ў беларускіх слухачоў будзе магчымасць паслухаць камерны ансамбль «Салісты Масквы» пад кіраўніцтвам Юрыя Башмета.

2 кастрычніка адбудзецца іх канцэрт у Нясвіжскім палацы — нездарма ж горад абвешчаны культурнай сталіцай. Асаблівым павінне стаць канцэрт 5 кастрычніка ў Белдзяржфілармоніі: музыканты будуць іграць на інструментах з Дзяржаўнага музея Расійскай Федэрацыі — скрыпках славуціх італьянскіх майстроў Страдывары, Гварнеры. Усяго ў Мінску заіграюць каля 20 унікальных інструментаў, кожны з якіх каштуе мільёны долараў. Праўда, голас скрыпкі Страдывары мы ўжо чулі — маладыя беларускія музыканты ігралі на іх у рамках таго ж фестывалю Башмета. Вопыт быў вельмі карысны і для іх асабіста, і для краіны: пасля было прынята рашэнне набыць інструмент, на якім нашы музыканты маглі б іграць канцэрты, з якім мелі б больш магчымасцяў на міжнародных конкурсах.

Сёлета ў праграме таксама ёсць беларускія музыканты. Расціслаў Крымер, які адначасова з пасадкай мастацкага кіраўніка фестывалю выступае на ім як піяніст, дарчы, у некалькіх канцэртах, у тым ліку разам з «Салістамі Масквы». Але можа зярнуць увагу яшчэ на канцэрт 3 кастрычніка, у якім разам з Дзяржаўным акадэмічным сімфанічным аркестрам Рэспублікі Беларусь будуць іграць дзве выдатныя скрыпкі. Адзін — народны артыст СССР Віктар Трацякоў. Другі — беларускі музыкант, лаўрэат Міжнароднага конкурсу імя Каралевы Елізаветы Арцём Шышкоў. Ёсць магчымасць паслухаць нашага земляка, майстраўства якога захапляе людзей у іншых краінах.

З маладых музыкантаў сёлета фестываль Башмета наведвала піяністка Ксёнія Башмет. Відца па ўсім, тата вельмі ганарыцца дочкай, якую спачатку не збіраліся вучыць музыцы. «Дачка стала музыкай, а сын пачынаў, але не стаў... У яго сваё жыццё, сваё сям'я. Але ўгадаваў адзін смешны выпадак: у гадыночы ночы мне патэлефанаваў дырэктар Ніжгародскай філармоніі і кажа: «Віншую, якія аваяці!» Я не магу зразаумець, пра што гаворка. Аказваецца, у іх іграў Кошча...»

На пытанне, згодна з якім прынцыпам усё-такі фарміруецца праграма фестывалю ў Мінску, Юрыя Абрамавіч сказаў:

— Праграму складаем мы самі, абмяркуюючы, упліваем пажаданні нашых гасцей, калег. Прыязджаюць тыя, хто нам бліжэй, хто хоць паўдзельнічаў у Мінску ў фестывалі. Выступалі Гідон Крэмэр, Наталія Гутман, іншыя нашы калегі, з якімі мы сустракаемся ў іншых месцах... Напрыклад, я палюбуў аднаго джазавога скрыпача шмат гадоў таму, за працягам яго афіцыйна. Ён адказаў, што будзе шчаслівы паўдзельнічаць. Яму 70 гадоў. Ён будзе выступаць у свой дзень нараджэння.

Канцэрт «Класіка сустракае джаз» пройдзе 29 верасня ў Белдзяржцырку, госць — Жан-Люк Панці і яго гурт.

Ларыса ЦІМОШЫК

НА КОНКУРС АПАВЯДАННЯЎ

Яшчэ Фолькнер калісьці сказаў, што яму не хопіць з'яваць жыцця, каб вычарпаць тэму, звязаную з «маленечкай паштовай маркай роднай зямлі». Ды каб сказанае тычылася толькі яго самога, наўрад ці гэтыя словы сталі такімі вядомымі. Пра вёску беларускімі пісьменнікамі напісана неверагодна вялікая колькасць твораў, у тым ліку і выдатных. І можна не сумнявацца, што будзе напісана яшчэ не менш: і тымі, хто, як Іван Карэнда, вясковае жыццё спазнаваў з маленства, і тымі, для каго месцам нараджэння стаў альбо — зазірнем у будучыню, — стане горад. Бо і ў першым, і калі мець на ўвазе нашу генную памяць, у другім выпадку справядлівымі застаюцца словы Янкі Сіпакова: «Усе мы з хат».

Алеся БАДАК.

будзе эканомней, паліва меней згарыць, бо да гаража нашмат далей. Садзілася сонца. Яго вечаровая чырвань вышчэ чапалася за вяршалны высокіх дрэў і коміны хат. На лаўцы каля хаты старой Сымонінай сядзеў група дзецоў. Ён прыпыніў трактар і вылез з кабіны, каб папрасіць цыгарэту. Хлопцы весела загаманілі, паціскаючы Андрэю руку. І раптам нехта спалохана закрывае: — Трактар паехаў!.. Азірнуўся — машына сапраўды рухалася. І кацілася яна ў бок хаты. Затрашчаў плот, загаласілі хлопцы. Андрэй кінуўся да трактара, паспрабаваў ускочыць у кабіну, каб спыніць яго, але нага саслізнула з падножжя і ён апынуўся пад заднім колам. Помніць толькі адно: як хруснулі косякі і ў вачах пацямнела...

...Тады яшчэ маці жыла. Калі б яна трохі сцішлася, суседзі расказалі яму, як яна днямі і начамі лямантавала, рвала на сабе валасы, пакуль ён вяляўся ў балніцы: «Адзіны сын — і калека!.. Нарадзіла, выгадавала — бацька памёр, калі яму ўсяго другі годзік ішоў, — здароўення каго, хлопца-прыгажуня... У мойскую адслужыў... Залатоце дзіцячка — апырыцца маё... За што такая жорстка кара?..»

А прывезлі Андрэя, — сустрэла так, быццам нічога страшнага не адбылося. Прыгарнула да сябе, абняла і спакойна прамовіла: «Сыноч, галава і рукі цяляны, не прападзеш... Зробім зручныя пратэз — цяпер, кажуць мне жырчук, праблем з гэтым няма... Бяда ў нас вялікая, але адна на дваіх. Я яшчэ не старая...»

Раней яна была не надта гаварка, стрыманая на слова і дома, і сярод вясцоўцаў. А з першага паспяльнаснага дня як падмянілі: што б ні рабіла, — гаварыла і гаварыла, амаль не змаўкаючы. Андрэй разумее: гэта — наўмысна, каб прыглышчыць яго фізічныя і душэўныя пакуты. Можна, і самоў так было лягчэй, — чым яшчэ лячыць счарнелае ад болю мацярнскае сэрца?

Калі маці пахавалі, яму прысніўся дзіўны сон. Сядзіць насупраць яго матуля. Такая маладая, прыгожая, усміхалася і гаворыць: «Нават і не думай галтуноўна развітвацца з белым светам. Я знайшла тут такога доктара, што ўсіх калец выпраўляе. Толькі пачкавай, доктар пакуль вельмі заняты. Я ўжо і прафесію табе падабрала:

Іван КАРЭНДА

ЯБЛЬЧНЫ СПАС

будзеш садоўнікам. Тут такія сады... Адны — бела-ружовыя, толькі расціпалі, а побач — ужо са спелымі яблычкамі...»

Гэта была мацярынская воля — думаць пра самагубства яму было забаронена. З таго часу кірунка думак стаў іншым: перад вачыма стаў сад — у явонвай бачылі кветцы або з вялізнай чырвона-жоўтымі спелымі яблычкамі ўвосен. «Што ж, буду трэніравацца тут, на гэтым свеце. Пасаджу сад!» — цвёрда вырашыў хлопец.

Раней яны засаджалі бульбай амаль увесь прысядзібны ўчастак. Цяпер абрабляць яго няма каму, ды і навошта? — аднаму дзіўнаму прышла ў галаву ідэя, думка.

Штомесяц Андрэй адкладваў са сваёй невялікай пенсіі грошы на саджанцы. І яшчэ летам дамоўіўся з аднакласнікам Сяргеем

Дончыкам, які працаваў дзесьці пад Мінскам гадоўным аграномам гаспадаркі, у якой займаўся і садовай справай, што той прывязе іх. Дзекэй яму, Сяргей слова стрымаў: напрыканцы кастрычніка прывёз не толькі дванаццаць саджанцаў-трохгодак, а і барэям кустоў парчак. І нават спецыяліста з дыпломам садавода, «каб усё было зроблена талкова, панавакумаво...» З пасадкай управілася хутка, за некалькі гадзін. Сяргей жартаваў: «Ні мазалёў, ні поту — якая ж гэта работа?»

А каб ведаў іх, колькі радасці пасялілася з таго дня ў душы Андрэя! Аж у вачах пасястэла, і глядзець на людзей стаў паіншаму, з большай цікаваасцю і

А маладзкі цешчы, грэў яго сэрца: дрэўцы дружна цягнуліся ўгору, добра перанеслі і наступную, болей марозную зіму. Вяскою яблычныя зазеленелі-зацілі яшчэ лепш, чым летасе: цвет з'явіўся аж на сямі з іх. На гэты раз Андрэй не стаў абырваць яго, нават на тых з іх, якія зацілі ўпершыню, мяркуючы, што за год дрэўцы нашмат пачацелі. Ды і добра падарміць іх увосені гноем — няхай і яны стараюцца...

...На Іллю прайшоў моцны, працяглы дождж — які ж Ілля быў гніпіль! Андрэй баяўся, што дождж можа пазбіваць рэдка, але даволі буйныя плады. Абышлося — значныя страт не заўважыў, хоць некалькі яблыкаў на

— бацькам, на магільку, а тры пакіне сабе... Дакурьнішы, ён устаў з лаўкі і рушыў у сад, каб выбраць бэспешкі лепшыя, найбольш сакавітыя, плады. Лія веснічак, праз якія сцехка з надворка вяла на гумнішча і садоваму тэрыторыю сядзібы, спыніўся, намагаў у кішэнні поліэтыленавы пакет — ёсць, не забывіць. Прапуснуўся праз вузкія веснічкі і падняў галаву: «Дзе вы, яблычкі, дзе, мае харошыя?»

І ў той жа момант жахнуўся ад убачанага: яблыкаў, якія яшчэ ўчора здалёк кідаліся ў вочы, відаць не было. Ён не мог паверыць — няўжо пападалі на зямлю? Ці, можа, туман вочы засціў? У вачах насамрэч памутнела, але толькі цяпер, пасля таго, што ён убачыў. Вяршалні яблычкі былі зломлены, бяссільна віселі, або валяліся на зямлі. На некаторых галінках, з аднаго падв'ялімі лісцічкамі, было па адным-два яблычкі. Знявечаныя малады сад выглядаў сіратліва, бездапамога. Зламаныя яблычкі майлівым дакорам сцэбанулі па сэрцы садоўніка: дзе ж ты быў, чаму не абараніў, не уратаваў нас? Андрэй пахіснуўся, але паспеў ухапіцца рукою за плот.

— Якое дзікунтава!.. — вырвалася з глыбіні яго душы ў ранішнюю сонечную прастору. І, напэўна, адразу ж гэтыя словы вярнуліся туды, адкуль выцелілі, бо ўнутры нешта залякло — гарачае-гарачае, нібы хто кіпнёў уліў. Цела раптоўна здрацнела і перастала слухацца яго, асунулася на зямлю...

— Андрэй, дзе ты?.. — гукала з надворка Анюта, а ў яго не было сіл, каб падаць голас, адгукнуцца, — як анямеў, ці як хто затчыку яму ў рот загнаў... Апрыгомеў ён і аддзяленні разнаціпы раённай балніцы на трэцяй суткі. А пасля яшчэ паўтара месяца дактары выводзілі яго з інфарктнага стану, настойліва раілі хлопцу не спяшацца дадома, у вёску. Але ў балніцы яму вальцава не хацелася. Тут ён рэдка якою ноч спаў, хоць уколаў і таблетак ад бяссонніцы лекары не шкадавалі.

Зноў зноў перад вачыма Андрэя ўсплываў малавочка скаленага сада. І наварочваліся, беглі па шчоках слёзы. Ён не хацеў нікому паказаваць сваю слабасць, адварочваўся да сцяны або нацягваў на галаву коўдру. Так горка, так балюча яму не было нават тады, калі адліпала лі нагу. «Каму замінаў мой сад?

ДУМКИ ЎГОЛАС

Вольны чалавек — гэта той, каго нельга ашукаць.

Добры зрок нярэдка можа сапсаваць жыццё.

Ісціна — гэта адкрыццё таго, што ўжо адкрыта.

Якой мовай не валодай, а з жанчынай дамовацца ўсё адно цяжка.

Кожнаму чалавеку патрэбна кніга, але не кожнай кнізе патрэбны чытач.

Я спрачаюся толькі з тым, хто пагадзіўся са мной.

Ажаніцца можна і моўчы, а вось з жонкаю маўчаць не атрымаецца.

Лепшая карціна — гэта чалавечы твар.

Свой час шкадуюць усе, чужы — ніхто.

Нават маленькі жук ідзе сваёй дарогай.

Даслаў Васіль ДЗЯМБІЦКІ,
Талачынскі раён, в. Звенячы.

Уладзімір ЕРМАЛАЕЎ

ДАЧНІКІ

Талян пастрыг газон
Каляну, — Калян накрый яму
Калян яму накрый паляну.
За тостам тост — шуміць паляна,
Тым часам рос газон Таляна.

Калян пастрыг газон
Таляну, — Талян яму накрый паляну.
Гудзела дзень пры дні шуміць паляна,
Пакуль падрос газон Каляна.

Каляну, — Калян накрый яму паляну.
За дачнай чаркай ля газона Няўзнак мінула паўсезона.

Таляну, — Талян яму накрый паляну.
Талян яму накрый паляну.
Прыслі моўчкі ля газона.
Ну хоць заплач — канец сезона.

БАКЛАН У РУЖАХ

З натры

Праду людзі кажуць: «Век пражыў, а розуму не нажыў». З гадамі і многае перастае разумець. Не усё да мяне даходзіць з таго, што чую па радыё ці бачу па тэлевізары.

Радыёкропка ў мяне на кухні. Зручна: і слухаеш, і паліш. Ды і старая не крычыць, бо дым у хату не ідзе. Люблю вельмі віншаваць слухаць... Словы добрыя юбіярам прывітаючы, песні ў іх гонар спяваюць. Радуюся, калі сустракаюцца знаёмыя прывітачы маіх аднагодкаў і старэйшых за мяне людзей. Дасць Бог, і мне пашчасціць пажыць яшчэ на гэтым свеце. А вось сэнс песень, на жаль, не заўсёды разумею.

Часта чую Надзею Кадышаву. Прыгожы ў яе голас. Не горшы, чым у нашай Гэлі «Руславай». У нас так Гэлю Міхасёву клічуць. Яна, як крыху падапе, дык заўсёды «Валёнка» спявае. Ды так хораша! Старыя кабеты нават слёзу пускаюць.

Дык растлумачце мне, людцы добрыя, чаму гэта Надзея так музыка свайго ганіць? Ну, затрымаўся ён у дарозе. З кім не бывае? Дзякуй Богу, што тая «любушка» з хаты не выгнала і грошы з кішэнні не выцягнула. А сама Надзея што вырабляла? Напілася так, што дадому не змагла дайсці! А з кім гэта яна піла ў тым садзе? Вядома, што не адна. І хто ведае, якія яна, невяржоза, выкрунтасы вырабляла? Заўсёды ў нашых баб толкі мы, мужыкі, віваватыя!

Нярэдка перадаюць песню «Сорвалі розу в семнаццаць лет». Хлусня! Дзе гэта яны знайшлі такі сорт руж, які сямнаццаць гадоў цвітуць?! Некалі ўкраў я ў Гандзавічах з клумбы адзін парастак гэтай калючкі. Кажуць, крадзеяне добра расце. А тая ружа праз два гады ўвогуле здзічэла.

А што цяпер па тэлевізары паказваюць? Сусед мой, смарчак яшчэ, а ўжо прыбыў да хаты нейкую

талерку. Вядома, чым яму заняцца, калі ў калгасе працаваць не хоча? Толькі тэлевізар глядзець.

Кліча мяне нядаўна: «Зайдзі, дзед, хоць свет лабачыш». Прытушыў я цыгарэту, пайшоў. Галёшы яшчэ на ганку зняў, прымаскаваў на крэсла каля дзвярэй і пачаў глядзець у той тэлевізар. Людцы вы мае, як хораша! Мора шуміць, кветкі — вачэй не адвесці, а людзі ўсе якія вясёлыя!..

Але неяк няёмка было доўга сядзець у чужой хаце. Сабраўся сыходзіць, а сусед затрымаў: «Посиди, Петрович, пока я тут з адным бакланом по трубе поабзарю. Потом квакнем». І дзе ён толькі такіх слоў набраўся? Па якой трубе, як гэта квакнем? Дый базару ў нас ніколі не было. Муку, праўда, возяць, дык яе з машын прадаюць. А баклану ў рыбгасе страляюць, каб яны рыбу не елі. На гэта нават патроны дармовыя даюць.

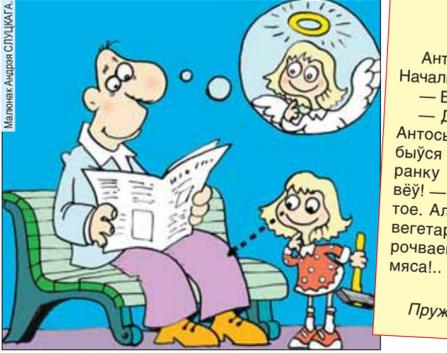
Выйшаў ён на двор, а пульт мне пакінуў. Я на ім кнопачку нейкую націснуў. Бачу, маладая хлопцё і дзючына цалююцца. Ну, думаю, каханне ў іх. Сам маладым нядаўна быў. А там!.. Хацеў тую брыдоту выключыць, аж сусед у хату заходзіць і рогача: «Ну ты, дзед, малаток! Вунь чыбе на што пацягнула!»

А каб чыбе чорт бізному пацягнуў! Выбег я з хаты, як ашпараны. Нават галёшы на ганку забыўся.

Байструк! Двоечнік! Смарчак! Прыбег да сябе на кухню, закурыв той «бычок», што пакінуў. Уключыў радыё, а адтуль як заспявае нехта: «Самое слабое место на теле будем искать с тобой в нашей постели!» Цыфу, каб вы спрахлі!

Не разумею я такога, людцы добрыя, і разумець не хачу. Позна мне ўжо. А тое, што некаму такое чучэ і глядзець рана, нікога, відаць, не хвалюе...

Аляксей ГАЛАСКОК,
г. Гандзавічы.

УСМЕШКІ

Вегетарыянец

Антось бяруць на працу на мясакамбінат. Начальнік папярэджае:

- Возьмеш каўбасу — адразу звольню!
- Ды навошта яна мне! — махае рукою Антось. — Я нека купіў яе ў магазіне ды забыўся на лавачцы перад хатай. Да самага ранку пралажала, а сабака і носам не паўеў! — і асёўся, зразумеўшы, што сказаў не тое. Але хутка знайшоўся: — Ён жа ў мяне вегетарыянец! Як мяса пачуе, адразу адварочнаецца. А ў вашай каўбасе, відаць, адно мяса!..

Даслаў Пятро БАБРУК,
Пружанскі раён, в. Шубчы.

Усходні гараскоп на наступны тыдзень

АВЕН. Праявіце больш актыўнасці і творчай ініцыятывы на працы. Забудзьцеся, што такое лянота і стомленасць, працуеце столькі, колькі зможаце. Усё будзе цудоўна, калі не спрачацца з начальствам. Асабліва парадуюць стасункі з дзецьмі — толькі не варта патураць усім іх капрызам. Абмяжуйцеся некалькімі дзесяткамі.

ЦЯЛЕЦ. Назіраецца ўздым актыўнасці: усё ў рост, усё на карысць. Збірайце лаўры і вынікі сваёй працы. Справы палепшацца дзякуючы партнёрству. Можна адбыцца змена месца жыхарства. Неабходна быць больш уважлівым падчас працы з дакументамі ці матэрыяльнымі каштоўнасцямі.

БЛІЗНЯТЫ. Актыўнасць і аптымізм дазволіць дабіцца жаданага поспеху. Па-вышанай увагі з боку кіраўніцтва лепш пазбягаць, інакш вам могуць даць не вельмі прыемнае даручэнне. Праявіце абачлівасць, не спадзявайцеся на чужыя словы. Даверліваасць можа негатыўна адбіцца на вашым фінансавым становішчы.

РАК. Могуць раздзіраць унутраныя супярэчнасці, што не лепшым чынам адаб'еца на працаздольнасці. Верагодна ўзнікненне непрадказальнай сітуацыі, якая будзе спрыяць змяненню працоўных абавязкаў ці вашага стаўлення да іх. Задуманы праект можа ажыццявіцца пры дапамозе ўплывовых асоб, аднак неабходна прадумаць некалькі запасных варыянтаў.

ЛЕУ. Тыдзень спрыяльны для павышэння прафесійнага ўзроўню. Можнае завяршыць і вырашыць амаль усе свае справы, але на гэта спатрэбіцца шмат сіл. Таму рацыянальна размеркавайце час на працу і на адпачынак. Пастарайцеся праявіць асцярожнасць і абачлівасць пры афармленні афіцыйных папераў.

ДЗЕВА. З'явіцца магчымасць адкрыць новыя прасторы для сваёй дзейнасці — а сябра будучы гэтаму спрыяць. У справах праявіце дыпламатычнасць і гнуткасць, абавязкова прыслухайцеся да інтуіцыі. У сярэдзіне тыдня даведзеца прымаць сур'ёзнае рашэнне, ад якога могуць залежаць далейшыя падзеі вашага жыцця.

ШАЛІ. Зможаце станоўча зарэкамендаваць сябе ў соцюме, правяць свае лепшыя якасці ярка і арыгінальна. Але пры гэтым улічвайце і інтарэсы калектыву, у якім працуеце. У гэты перыяд нават дробязь можа аказацца істотнай для вас. Пастарайцеся пазбягаць паспешлівых рашэнняў як у дзелавых пытаннях, так і ў праблемах асабістага характару.

СКАРПІЁН. Перш чым прыняць канчатковае рашэнне, неабходна ўсё прадумаць і не спакушацца прывабнымі перспектывамі, бо тыдзень будзе вельмі супярэчлівым. Да серады пажадана не рабіць ніякіх рэзкіх дзеянняў. Пастарайцеся не ўлазіць у канфілікі без асаблівай неабходнасці.

СТРАЛЕЦ. Не варта рэагаваць на патрабаванні начальства занадта эмацыянальна — паберажыце свае нервы. Знайдзіце дыпламатычны спосаб ухіліцца ад непрыемнасцяў — і абавязкова дабяжэце рашэння, якое патрэбна вам. Пастарайцеся ажыццявіць патаемнае жаданне.

КАЗЯРОГ. Новыя справы, праекты і прапановы падаспеюць дарчы — гэта спрыяльны час для канструктыўных перамен. З'явіцца магчымасць павысіць свой сацыяльны статус. У аўторак не варта прымаць важнае рашэнне ў адзіночку. Варта прааналізаваць адносіны з наваколнымі. Калі усё выглядае не так, як хацелася б, даруйце даўня крыўду і падумайце пра новае сумеснае справы.

ВАДАЛЕЙ. Не спрабуйце зрабіць так, каб наваколныя зразумелі вас і ўвайшлі ў вашу становішча. Вырашаць свае праблемы даведзеца самастойна і — пачаць трэба з таго, што не ствараць лішніх праблем іншым. Пастарайцеся не афішаваць свае планы на будучыню. Перагледзьце жаданні: магчыма, варта змяніць прыярытэты ці скараціць накірунак прымянення сіл і магчымасцяў.

РЫБЫ. Ваша сабранасць і дасціпнасць будучы мабілізаваны наваколнымі. Калі не разгубіце ў незвычайнай сітуацыі, то можа парадаваць романтичнае знаёмства. Вырашаць праблемы па меры іх узнікнення, не гублячы лішніх сіл на крытыку і шкадаванне сябе.

Вяртаючыся да надрукаванага

ЗАПЧАСТКАМІ ЗАБЯСПЕЧЫЦЬ НЕ МОГУЦЬ...

У нумары «Звязды» ад 5 верасня пад рубрыкай «Пытальнік» быў змешчаны даволі вялікі ліст жыхара Шчучына Івана Пяшко, у якім ён, веласіпедыстаматар з 60-гадовым стажам, якому ёсць што прыгадаць і параўнаць, наракаў на якасць цяперашніх двухколавых машын мінскай вытворчасці, гаварыў аб праблемах з набыццём запчастак да іх і ўсё той жа якасці апошніх...

Грунтоўны спажывецкі аналіз сітуацыі з боку чытача ўбачыў свет на старонках нашага выдання пад красамоўнай назвай «Чаму ў веласіпеды і запчастак да іх няма былой якасці?» Там жа быў змешчаны і адказ на шматлікіх пытанняў заяўніка, які дало — не менш грунтоўна і з прынясеннем прабачэнняў за дастаўленыя спадару Пяшко нязручнасці ў сувязі з эксплуатацыяй веласіпеда мінскай вытворчасці — кіраўніцтва адкрытага акцыянернага таварыства «Мотавела». Нама сэнсу зноў яго пераклаваць, але мы вымушаны былі вярнуцца да чытацкага ліста па той прастай прычыне, што, скіраваўшыся больш на тлумачэнні вытворчага характару, неаўмысна пакінулі без адказу яшчэ адно невялікае пытанне заяўніка. А менавіта: чаму запчасткі нельга купіць па месцы жыхарства? Чамусьці райспажываўскаю гандлем запчастак для веласіпеды не займаецца? Мусяць, там лічаць, што гэта дробязь. Але ж для нас, уладальнікаў веласіпеды, гэта не так... — пісаў Іван Пяшко.

Адказ на яго мы атрымалі са Шчучынскага філіяла Гродзенскага абласнога спажывецкага таварыства. Рагаванне на папярэднюю публікацыю было вельмі ланкічным. «Інфармуем пра тое, што на дадзены момант ААТ «Мотавела» не можа забяспечыць унутраны рынак запаснымі часткамі для веласіпеды для рознічнага гандлю».

Сяргей РАСОЛЬКА

1362 год — 650 гадоў назад адбылася бітва паміж войскам ВКЛ і аб'яднанымі войскамі Крымскай, Перакопскай і Ямбалускай ардаў на рацэ Сіняя Вода (левы прыток Паўднёвага Буга). Восенню 1362 года Альгерд з войскам (сабрана ў Беларусі і папоўнена апалячэнцамі з Вальні і Кіеўшчыны) рушыў з Кіева на заходняе Падолле. Войска татары, якое ўзначальвалі Кутлубег, Качубей і Дзімітр, падзялялася на тры палкі. Альгерд паставіў 6 палкоў у лінію глыбокай абароны ў некалькі шэрагаў, што не давала магчымасці воражэй конніцэ зайсці ў тыл. Татарскае войска вымушана было пачаць фронтальныя боі. Лёгка адбіўшы першы націск, войскі Альгерда нанеслі ўдары ў цэнтр фронту і па флангах. Пасля няўдольга бою супраціўленне татароў было зламана, яны ратаваліся ўцёкамі. Асабліва вызначыліся ратнікі з Наваградка, якімі камандавалі Карытвічы. У выніку гэтай перамогі ВКЛ пашырыла сваю тэрыторыю да вусцяў Дняпра і Днястра, замацавала ў сваім складзе Чарнігава-Северскія землі, Падолле, Вальні і Кіеўшчыну. Пачалося вызваленне усходне-славянскіх земляў ад ардынскага панавання.

1547 год — у Іспаніі, у дваццаці мілях ад Мадрыда, чацвёртым сацедам у сямі лекара нарадзіўся Мігель дэ Сервантэс Сааведра. Ён пакрыў сабе славай у бітве пры Лепанто, пляч гадоў праваў у палоне ў алжырскіх піратаў, некалькі разоў спрабаваў арганізаваць уцёкі, быў выкулены з палону. Будучы камісарам па закупках для войска, ён чатыры разы трапіў у турму, двойчы за нядоімі. У турме ён пачаў пісаць раман «Мудрагелісты ідальга Дон Кіхот Ламанчскі», адзін з найвялікшых твораў сусветнай літаратуры. «Ва ўсім свеце няма больш моцнага і глыбокага твора, чым гэтае сачыненне, — пісаў Даўстаўскі. — Гэта пакуль апошняе і найвялікшае слова чалавечай думкі, гэта самая горкая іронія, якую толькі мог выказаць чалавек, і калі б скончылася зямля, і спыталі там, дзе-небудзь, людзей: «Ну што, ці зразумелі вы сваё жыццё на зямлі і што пра яго думаеце?» — то чалавек мог бы моўчкі паказаць Дон-Кіхота...».

1931 год — нарадзіўся Фаіна Міхайлаўна Кірвала, вучучы ў галіне матэматычнай тэорыі аптымальнага кіравання, член-карэспандэнт НАН Беларусі (1996), доктар фізіка-матэматычных навук (1967), прафесар (1972), заслужаны дзеяч навукі Рэспублікі Беларусь, заслужаны дзеяч асветы В'етнама. Лаўрэат прэміі Савета Міністраў СССР (1986) за распрацоўку і ўкараненне шматмэтавых праграмных сродкаў у інжынерных разліках. Аўтар больш як 350 навуковых прац, у тым ліку 14 манаграфій. Вяла навуковыя даследаванні ў галіне тэорыі аптымальнага кіравання.

Было сказана **Пятрусь Макаль (1932—1996):**
паэт, драматург, перакладчык:
«Усё на свеце, што любоў будзе, нянавісць прагне спаяліць да тла».

Сяргей Андрэй Міхайлаў.

Школьны прадмет, фота 3	Фарба для валасоў	Школьны прадмет, фота 5	Жаночы струны інструмент	Пуська ад удару	Дагата гадзінніка
Школьны прадмет, фота 1	... ды косякі	Школьны прадмет, фота 2	Дарослы дзік	Елечкі з бут-драсіцы	Гурт ачэка
Хата на вольшчы	Вышчытае вока-знак	Фісці порт	Вядзі свой...	«Авенно» ў парку	Палерная зорна на Зямлі
Абары-генка Казані	Мусылманскі сатана	Забуд Аяля	Урачэная мелодыя	Крымскі курорт	Невялікі траўн
Ястраб	Адборнае рымскае войска	Парэсты папугай	Халодная аброр	Мінеральнае ўтаньне	Твор мастака
Школьны прадмет, фота 4	Ало-весьці М. Гогале	Дынастыя кітайскіх правіцельцаў	Музыкант-сігна-лышчык	Горад на Гома-лышчыне	Гаспадар на камбузе
Жалезна-некельны сплю	Французскі порт	Салодкі прадрут	Цырэ на гары	Грабніца для святых	
Пірог на Вялікі дзень	Мякія малява-табу-рычка	Мякія малява-табу-рычка	Мякія малява-табу-рычка	Мякія малява-табу-рычка	Мякія малява-табу-рычка

ПРАВЕДЦЕ: КАЛІ ПАСКА, ДАКАЗЫ

СЁННЯ

Месяц

Поўня 30 верасня.
Месяц у сузор'і Авена.

Сонца

	Усход	Захад	Даўжыня дня
Мінск	7.08	18.50	11.42
Віцебск	6.58	18.39	11.41
Магілёў	6.58	18.40	11.42
Гомель	6.54	18.37	11.43
Гродна	7.23	19.06	11.43
Брэст	7.24	19.07	11.43

Імяніны

Пр. Людмілы, Віктара, Іосіфа, Ісака, Рыгора.
К. Міхаліны, Габрыеля, Міхала, Рафала.

ЗАЎТРА

Геамагнітныя ўзрушэнні

ВІЦЕБСК 740мм рт.ст. +11...+13°C	ГРОДНА 746мм рт.ст. +12...+14°C	МІНСК 737мм рт.ст. +12...+14°C	МАГІЛЕЎ 741мм рт.ст. +11...+13°C
БРЭСТ 749мм рт.ст. +14...+16°C	ГОМЕЛЬ 746мм рт.ст. +10...+12°C	Абазначэнні: ■ — няма прыкметных геамагнітных узрушэнняў ■ — невялікія геамагнітныя узрушэнні ■ — слабая геамагнітная бура	

...у суседзях

ВАРШАВА +15...+17°C	КІЕЎ +18...+20°C	РЫГА +12...+14°C
ВІЛЬНЮС +13...+15°C	МАСКВА +13...+15°C	С.-ПЕЦЯРБУРГ +11...+13°C

УСМІХНЕМСЯ

Набыў самы новы халадзільнік — са штучным інтэлектам. Падыходжу да яго пасля 18.00, а ён заблакіраваў дзверы і кажа мне прыемным жаночым голасам: «Будзе дзень — будзе і ежа!»

У грамадскім транспарце:
— Мужчына, прыміце свайго сабаку! А то па мне блокі скачучы!
— Тузік, адыдзі, не бачыш — у жанчыны блокі!

6.30 — прачнуўся, выключыў будзільнік, паставіў чайнік на пліту.
8.16 — прачнуўся, патушыў чайнік.

— Алё, гэта ананімы тэлефон даверу ФСБ?
— Так, Сяргей Іванавіч. Гаварыце.

ЗВЯЗДА

БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

ЗАСНАВАЛЬНІКІ: Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь.

РЭГІСТРАЦЫЙНАЕ ПАСВЕДЧАННЕ НУМАР 2 ад 17 ЛЮТАГА 2009 ГОДА, ВЫДАДЗЕНАЕ МІНІСТЭРСТВАМ ІНФАРМАЦЫІ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ.

Галоўны рэдактар **КАРПЮКЕВІЧ Аляксандр Мікалайавіч**.

РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ: У. ЗДАНОВІЧ (намеснік галоўнага рэдактара), Н. КАРПЕНКА (намеснік галоўнага рэдактара), А. КЛЯШЧУК, Л. ПАХІМЕНКА, Т. ПАДАЛК (намеснік галоўнага рэдактара), С. ПРТАС (намеснік галоўнага рэдактара), Н. РАСОЛЬКА, Л. РЫЖАНКОВА (першы намеснік галоўнага рэдактара), Л. СІВДЫЦКАЯ, В. ЦЕЛЮШКА, Л. ЦІШОШКА.

НАШ АДРАС: 220013 г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а.

ТЭЛЕФОНЫ: прыёмнай — 287 19 19 (тэл./факс); аддзелаў: лісьмаў — 287 18 64, падлікі і распаўсюджвання — 287 18 36, 287 18 51, юрыдычнага — 287 19 68, сакратарыята — 292 05 82, аддзялення за выпуск дадаткаў: «Чыроная змена» — 292 44 12; «Мясцовае самакіраванне» — 292 44 12, уласных карэспандэнтаў: у Брэсце: 20 37 98, Віцебску: 43 23 74, Гродне: 43 25 29, Гомаелі: 40 91 92, Баранавічах: 47 71 94, Магілёве: 32 74 31; бухгалтэрыі: 287 18 81.

<http://www.zviazda.by>; ПРЫЁМ тэл./факс: 287 17 79, РЭКАЛІМЫ e-mail: rek@zviazda.minsk.by

Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падобі і дакладнасць фактаў. Іх меркаванні не з'яўдаюцца супадзеннем з меркаваннем рэдакцыі. Рэдакцыя па сваім меркаванні адбірае і публікуе адрававаныя ёй пісьмы. Перадрук матэрыялаў, апублікаваных у «Звяздзе», толькі з дазволу рэдакцыі.

Матэрыялы, пазначаныя гэтым значком, носяць рэкламны характар. Адказнасць за змест рэкламы нясуць рэкламадаўцы.

Газета адрукавана ў Рэспубліканскім унітарным прадпрыемстве «Відавецтва «Беларусь Дом друку». ПД № 02330/0494179 ад 03.04.2009.

220013, Мінск, пр. Незалежнасці, 79. Выходзіць 250 разоў на год.

Тыраж 26.130. Індэкс 63850. Зак. № 4284.

М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

Нумар падпісаны ў 19.30
28 верасня 2012 года.

